

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

PHILIPPA LÉGERA

přednesené dne 13. června 2006¹

1. Touto žalobou se Spolková republika Německo na základě článku 230 ES domáhá, aby Soudní dvůr částečně zrušil směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/33/ES ze dne 26. května 2003 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky².

byla přijata směrnice 2003/33 (která je předmětem této žaloby). Touto novou žalobou⁵ Spolková republika Německo žádá Soudní dvůr, aby upřesnil dosah své judikatury, pokud jde o volbu právního základu pro přijetí zrušené směrnice, který byl znovu použit pro přijetí napadené směrnice.

2. Tato žaloba navazuje na řízení již zahájené tímto členským státem proti předešlé směrnici Evropského parlamentu a Rady 98/43/ES ze dne 6. července 1998, jejíž název je totožný³, které vedlo k jejímu úplnému zrušení rozsudkem Soudního dvora ze dne 5. října 2000, Německo v. Parlament a Rada⁴. Následkem výroku tohoto rozsudku

3. Nejprve uvedu ustanovení Smlouvy o ES, okolo kterých se soustředí tato žaloba. Dále

5 – Vlastně zde jde o třetí žalobu na neplatnost podanou Spolkovou republikou Německo proti směrnici týkající se tabákových výrobků. Ta se totiž dříve domáhala částečného zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/37/ES ze dne 5. června 2001 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků (Úř. věst. L 194, s. 26; Zvl. vyd. 15/06, s. 147). Tato žaloba byla posouzena Soudním dvorem jako zjevně nepřipustná z důvodu svého opožděného podání [usnesení ze dne 17. května 2002, Německo v. Parlament a Rada (C-406/01, Recueil, s. I-4561)]. Vzhledem k tomu pak tato skutečnost vedla Soudní dvůr k posouzení platnosti této směrnice 2001/37 nebo některých z jejích ustanovení v rámci několika řízení o předběžných otázkách pocházejících od anglického soudu a německého soudu. Viz rozsudek ze dne 10. prosince 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco (C-491/01, Recueil, s. I-11453, dále jen „rozsudek BAT“), jakož i rozsudek ze dne 14. prosince 2004, Arnold André (C-434/02, Sb. rozh. s. I-11825), a Swedish Match (C-210/03, Sb. rozh. s. I-11893).

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Úř. věst. L 152, s. 16; Zvl. vyd. 15/07, s. 460, dále jen „napadená směrnice“ nebo „směrnice 2003/33“.

3 – Úř. věst. L 213, s. 9, dále jen „předešlá směrnice“, „zrušená směrnice“ nebo „směrnice 98/43“.

4 – C-376/98, Recueil, s. I-8419. Krátce po podání této žaloby na neplatnost směrnice 98/43 byla Soudnímu dvoru anglickým soudem předložena předběžná otázka k posouzení platnosti této směrnice. Jelikož tato směrnice byla prohlášena za neplatnou výše uvedeným rozsudkem Německo v. Parlament a Rada, Soudní dvůr rozsudkem vyhlášeným v tentýž den, Imperial Tobacco a další (C-74/99, Recueil, s. I-8599), rozhodl, že není namístě odpovídat na takovou předběžnou otázku.

znovu vyličím skutečnosti předcházející této žalobě a připomenu obsah směrnice 98/43 a dále obsah rozsudku Soudního dvora, kterým byla tato směrnice zrušena. Konečně se zmíním o směrnici 2003/33, která po něm následovala a která je ústředním bodem projednávané věci.

A – Ustanovení Smlouvy dovolávaná žalobkyní

4. Článek 95 ES, který tvoří (s článkem 55 ES o volném pohybu služeb) hmotněprávní základ, na kterém je založena napadená směrnice, stanoví ve svém odstavci 1, že „[...] není-li v této smlouvě stanoveno jinak, [...] k dosažení cílů uvedených v článku 14 [...] Rada postupem podle článku 251 po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímá opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytváření a fungování vnitřního trhu“⁶.

6 – Uvedený čl. 95 odst. 1 ES nahradil čl. 100a odst. 1 Smlouvy o ES, který byl vložen Jednotným evropským aktem. Opatření uvedená v čl. 95 odst. 1 ES jsou přesně ta, která dříve uváděl čl. 100a odst. 1 Smlouvy. Například pojem „vnitřní trh“ je definován přesně těmiž slovy [čl. 7a odst. 2 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 14 odst. 2 ES) tak, že „[v]nitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními této smlouvy.“]. Naproti tomu postup přijetí uvedených opatření se změnil.

5. Článek 251 ES, na který odkazuje čl. 95 odst. 1 ES, jakož i čl. 47 odst. 2 ES (rovněž uváděný napadenou směrnicí) stanoví tzv. „spolurozhodovací“ postup, na jehož základě je Evropský parlament široce zapojen do rozhodovacího procesu Rady. Využití tohoto postupu může vyústit v přijetí aktu již v prvním čtení. Článek 251 odst. 2 druhý pododstavec první odrážka ES totiž stanoví, že „[j]edná Rada kvalifikovanou většinou takto: jestliže schválí veškeré změny obsažené ve stanovisku Evropského parlamentu, může přijmout navržený akt v takto pozměněném znění“.

6. Podle čl. 254 odst. 1 ES akty, které jsou přijaty v souladu se spolurozhodovacím postupem podle článku 251 ES, podepisuje předseda Evropského parlamentu spolu s předsedou Rady.

7. Článek 152, který se nachází v hlavě XIII Smlouvy, nazvané „Veřejné zdraví“, upřesňuje ve svém odst. 4 prvním pododstavci písm. c), že „[R]ada přispívá postupem podle článku 251 po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů k dosažení cílů uvedených v tomto článku přijímáním následujících opatření: stimulačních opatření, která mají za cíl ochranu

a zlepšení lidského zdraví, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států“.

státům má být ponechána možnost za určitých podmínek stanovit požadavky, které považují za nezbytné pro zajištění ochrany lidského zdraví“. (*neoficiální překlad*)

B – Zrušená směrnice

8. Zrušená směrnice byla přijata na základě čl. 57 odst. 2 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 47 odst. 2 ES), čl. 66 Smlouvy o ES (nyní článku 55 ES) a čl. 100a Smlouvy o ES (nyní po změně článku 95 ES).

9. Přijetí této směrnice odpovídalo, podle jejího prvního bodu odůvodnění, zjištění, podle kterého „existují rozpory mezi právními a správními předpisy členských států v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky [a myšlenkou], že tato reklama a sponzorství přesahují hranice členských států, tyto rozdíly mohou vytvořit překážky volného pohybu výrobků, prostředků pro uvedené činnosti a volného pohybu služeb v dané oblasti, jakož i zapříčinit narušování hospodářské soutěže, a vytvořit tak překážku fungování vnitřního trhu“. Za takové situace druhý bod odůvodnění směrnice upřesňoval, že „je třeba odstranit tyto překážky, a za tím účelem sblížit pravidla týkající se reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, přičemž členským

10. S ohledem na tyto body odůvodnění čl. 3 odst. 1 zrušené směrnice stanovil zásadu, podle které „jakákoliv forma reklamy⁷ nebo sponzorství⁸ [souvisejícího s tabákovými výrobky] je ve Společenství zakázána“. (*neoficiální překlad*)

11. Povinnost členského státu dostat tomuto zákazů byla v průběhu času upravena, aby bylo umožněno přizpůsobit obchodní zvyklosti⁹. V návaznosti na uvedený zákaz bylo rovněž zakázáno v čl. 3 odst. 4 zrušené

7 — Reklama byla definována v čl. 2 bodě 2 uvedené směrnice jako „jakákoliv forma obchodního sdělení s cílem nebo přímým, či nepřímým účinkem propagace tabákového výrobku, včetně reklamy, která se, aniž by přímo zmiňovala tabákový výrobek, pokouší obejít zákaz reklamy užitím názvů, ochranných známek, symbolů nebo jiných rozlišujících prvků tabákového výrobku“.

8 — Sponzorství bylo definováno v čl. 2 bodě 3 téže směrnice jako „jakýkoli veřejný nebo soukromý příspěvek na jakoukoli akci nebo činnost, jehož cílem nebo přímým či nepřímým účinkem je propagace tabákového výrobku“.

9 — Tak bylo užívání téhož názvu pro tabákové výrobky a zároveň pro jiné výrobky nebo služby nejprve od 30. července 1998 zakázáno, vyjma – s výhradou splnění určitých podmínek – výrobků nebo služeb uvedených na trh před tímto datem s názvem rovněž užívaným pro tabákový výrobek (čl. 3 odst. 2 zrušené směrnice). Posléze tabákové výrobky již od 30. července 2001 nesměly nést název, ochrannou známku, symbol nebo jakýkoli jiný rozlišující prvek žádného jiného výrobku nebo služby, ledaže by tento tabákový výrobek byl pod tímto názvem, ochrannou známkou, symbolem nebo jakýmkoli jiným rozlišujícím prvkem již uveden na trh [čl. 3 odst. 3 písm. a) této směrnice]. Další způsoby přizpůsobení během času byly stanoveny v čl. 6 odst. 3 uvedené směrnice za účelem provedení zákazu stanoveného v čl. 3 odst. 1 téže směrnice.

směrnice „[j]akékoli bezplatné rozdělování [tabákových výrobků] s cílem nebo přímým, nebo nepřímým účinkem propagace tabákového výrobku“. (*neoficiální překlad*)

12. Několik typů propagace tabákových výrobků se nicméně vymykalo z oblasti působnosti této směrnice. To byl případ televizní reklamy (čl. 3 odst. 1 první odrážka)¹⁰, sdělení určených výlučně pro profesionály působící v oblasti obchodu s tabákem, reklamy v prodejnách tabáku a reklamy zařazené do publikací tištěných a vydávaných ve třetích zemích, které nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství (čl. 3 odst. 5 první, třetí a poslední odrážka).

10 — Zákaz jakékoli formy reklamy a sponzorství souvisejících s tabákovými výrobky ve Společenství byl stanoven v čl. 3 odst. 1 směrnice 98/43, „aniž by tím byla dotčena směrnice [Rady] 89/552/EHS [ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224–231)], ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1999 (Úř. věst. L 202, s. 60; Zvl. vyd. 06/02, s. 321, dále jen „směrnice TVBH“)]. Osmý bod odůvodnění zrušené směrnice upřesňoval smysl této věty, uváděje, že „vzhledem k existující vzájemné závislosti mezi všemi prostředky ústní, písemné, tištěné, rozhlasové nebo televizní reklamy a reklamy v kinech, a za účelem vyloučení jakéhokoli nebezpečí narušení hospodářské soutěže a obcházení právní úpravy, tato směrnice musí zahrnout všechny prostředky reklamy mimo televizní reklamy, která je již zahrnuta směrnici TVBH“.

13. Mimoto článek 5 uvedené směrnice ponechával členským státům možnost stanovit při dodržení Smlouvy přísnější požadavky, které považují za nezbytné pro zajištění ochrany lidského zdraví v oblasti reklamy na tabákové výrobky nebo sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky.

C – Vyšše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada

14. Jak jsem již uvedl, směrnice 98/43 (o které jsem se právě zmínil) byla jako celek zrušena výše uvedeným rozsudkem Německo v. Parlament a Rada z jediného důvodu, že volba článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy jako právního základu směrnice byla nesprávná.

15. Jelikož žalobní důvody v tomto smyslu uváděné žalobkyní byly posouzeny jako opodstatněné, Soudní dvůr nepovažoval za užitečné přezkoumávat ostatní žalobní důvody předložené žalobkyní¹¹, vycházející z porušení zásad proporcionality a subsidiarity, nedodržení základních práv, jakož i článků 30 a 36 Smlouvy o ES (nyní po změně články 28 ES a 30 ES) a článku 190 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 253 ES).

11 — Viz výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada, bod 118.

16. Uvažování Soudního dvora, které vedlo k závěru o nesprávné volbě článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy jako právního základu směrnice 98/43, a tudíž k závěru o její neplatnosti, lze shrnout následovně.

17. Úvodem Soudní dvůr uvedl, že čl. 129 odst. 4 první odrážka Smlouvy o ES [nyní po změně čl. 152 odst. 4 písm. c) ES] sice vylučuje jakoukoli harmonizaci právních a správních předpisů členských států, které mají za cíl ochranu a zlepšení lidského zdraví, uvedený článek „přesto neznamená, že harmonizační opatření přijatá na základě jiných ustanovení Smlouvy nemohou mít vliv na ochranu lidského zdraví“, přičemž upřesnil, že „[čl. 129 odst. 1 třetí pododstavec [Smlouvy] ostatně stanoví, že požadavky v oblasti ochrany zdraví jsou nedílnou součástí ostatních politik Společenství“¹². Nicméně to podle Soudního dvora nemění nic na tom, že „použití jiných článků Smlouvy [jako článku 129 Smlouvy] jako právního základu nemůže být využito pro obcházení výslovného vyloučení jakékoli harmonizace vyjádřen v čl. 129 odst. 4 první odrážce Smlouvy“¹³.

18. Ve světle těchto úvodních úvah, jakož i zásad, kterými se tradičně musí řídit použití článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy¹⁴, Soudní dvůr zkoumal, zda volba daných článků jako právního základu směrnice 98/43 byla opodstatněná. Za tím účelem zkoumal, zda tato směrnice skutečně přispívala jednak k odstranění překážek volného pohybu zboží, jakož i volného pohybu služeb, a jednak k odstranění narušování hospodářské soutěže.

19. Pokud jde o cíl spočívající v odstranění překážek volného pohybu zboží a volného pohybu služeb, Soudní dvůr připustil, že „z důvodu rozdílů ve vnitrostátních předpisech členských států v oblasti reklamy tabákových výrobků [takové] překážky [...] existují nebo mohou pravděpodobně vyvstat“, zvláště co se týče tiskovin, takže „[čl.]lánek 100a Smlouvy by tedy mohl v zásadě umožnit přijetí směrnice zakazující reklamu na tabákové výrobky v časopisech, magazínech a novinách s cílem zajistit volný pohyb těchto tiskovin stejně jako směrnice [TVBH], která zakazuje [ve] svém článku 13 televizní reklamu na tabákové výrobky s cílem podporovat volný přenos televizních programů“¹⁵.

12 — Tamtéž, bod 78.

13 — Tamtéž, bod 79.

14 — Tamtéž, body 83 až 87 (o kterých se autor tohoto stanoviska zmíní později).

15 — Tamtéž, body 96 až 98.

20. Nicméně Soudní dvůr rozhodl, že „[z]ákonodárce Společenství [se neměl] opírat o nezbytnost odstranění překážek volného pohybu reklamních prostředků a volného pohybu služeb pro přijetí [dotyčné] směrnice na právním základě článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy“¹⁶. Tento závěr je založen na dvou argumentech.

21. První argument vyplývá z myšlenky, že podle Soudního dvora „[u] velké části forem reklamy na tabákové výrobky nemůže být její zákaz, který vyplývá z čl. 3 odst. 1 [zrušené] směrnice, odůvodněn nezbytností odstranění překážek volného pohybu reklamních prostředků nebo volného pohybu služeb v oblasti reklamy“¹⁷. Soudní dvůr tak upřesnil, že „[t]o je zejména případ zakazu reklamy na plakátech, slunečnicích, popelnicích a jiných předmětech používaných v hotelích, restauracích a kavárnách, jakož i zakazu reklamních sdělení v kině, zakazů, které nijak nepřispívají k usnadnění obchodu s dotyčnými výrobky“¹⁸. Soudní dvůr sice připustil, že „[a]kt přijatý na základě článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy může zahrnovat ustanovení, která nepřispívají k odstranění překážek základních svo-

bod, jestliže jsou nezbytná pro zabránění obcházení některých zákazů majících tento cíl“, Soudní dvůr měl nicméně za to, že to zjevně není případ výše uvedených zákazů¹⁹.

22. Druhý argument spočívá na zjištění, že „[zrušená] směrnice nezajišťuje volný pohyb výrobků, které jsou v souladu s jejími ustanoveními“²⁰. Na podporu tohoto zjištění Soudní dvůr zmínil článek 5 směrnice 98/43, podle kterého, připomínám, mají členské státy pravomoc stanovit při dodržení Smlouvy přísnější požadavky, které považují za nezbytné pro zajištění ochrany lidského zdraví v oblasti reklamy nebo sponzorství tabákových výrobků²¹. Mimoto Soudní dvůr poukázal na to, že na rozdíl od jiných směrnic, které ponechávají členským státům rovněž možnost přijmout přísnější opatření na ochranu obecného zájmu, uvedená směrnice neobsahuje žádné ustanovení zakotvující volný pohyb výrobků, které jsou v souladu s výše uvedenými ustanoveními²².

19 — Tamtéž, bod 100.

20 — Tamtéž, bod 101.

21 — Tamtéž, bod 103.

22 — Tamtéž, bod 104. Soudní dvůr zejména odkázal na čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 90/239/EHS ze dne 17. května 1990 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se maximálního obsahu dehtu v cigaretách (Úř. věst. L 137, s. 36;), jakož i čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 89/622/EHS ze dne 13. listopadu 1989 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se označování tabákových výrobků (Úř. věst. L 359, s. 1).

16 — Tamtéž, bod 105.

17 — Tamtéž, bod 99.

18 — Tamtéž.

23. Soudní dvůr ze všech těchto argumentů vyvodil, že právní základ směrnice 98/43 je nenáležitý v rozsahu, v němž se nemůže směrnice opírat o nezbytnost odstranění překážek volného pohybu reklamních prostředků a volného pohybu služeb²³.

24. Soudní dvůr vyvodil tentýž závěr z přezkumu uvedené směrnice s ohledem na cíl spočívající v odstranění narušování hospodářské soutěže²⁴. V této souvislosti Soudní dvůr odlišil na jedné straně situaci subjektů v sektoru reklamy na tabákové výrobky a sponzorství v souvislosti s tabákovými výrobky (reklamní agentury, výrobci reklamních prostředků, podniky věnující se organizaci sportovních soutěží) a na druhé straně situaci producentů a prodejců těchto výrobků.

25. Pokud jde o reklamní agentury a výrobce reklamních prostředků, Soudní dvůr připustil, že tyto podniky jsou zvýhodněny co do úspor z rozsahu a zvyšování zisků, jestliže jsou usazeny na území členských států, které reklamu omezují méně než jiné státy. Nicméně se Soudní dvůr domníval, že účinky takových zvýhodnění jsou vzdálené a nepřímé, takže podle něj oproti rozdílům

ve výrobních nákladech nepředstavují narušování hospodářské soutěže, jež by mohla být kvalifikována jako citelná, a odůvodnit tak použití článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy²⁵.

26. Soudní dvůr je mimoto toho názoru, že i když je hospodářská soutěž citelně narušena v případě, že zákaz sponzorství v některých členských státech a jeho povolení v jiných státech vedou k přemístění některých sportovních soutěží, nemění to nic na tom, že „taková narušování, která by mohla opodstatnit použití článku 100a Smlouvy za účelem zákazu některých forem sponzorství, neumožňují použít tento právní základ pro takový obecný zákaz reklamy, jaký stanoví [zrušená] směrnice“²⁶.

27. Pokud jde o producenty a prodejce tabákových výrobků, Soudní dvůr zdůraznil, že v členských státech, které mají restriktivní právní předpisy, se musí tyto subjekty uchýlit k soutěži prostřednictvím cen, aby ovlivnily své postavení na trhu. Nicméně podle Soudního dvora „taková okolnost nepředstavuje narušování hospodářské soutěže, ale omezení způsobů hospodářské soutěže, jelikož se uplatňuje stejným způsobem na všechny hospodářské subjekty v těchto členských státech“²⁷. Zrušená směrnice „[t]ím, že v rozsáhlém měřítku zakázala reklamu na

23 — Tamtéž, bod 105.

24 — Tamtéž, bod 114.

25 — Tamtéž, bod 109.

26 — Tamtéž, body 110 a 111.

27 — Tamtéž, bod 113.

tabákové výrobky, [neučinila nic jiného, než že zobecnila] do budoucna takové omezení způsobů hospodářské soutěže omezením, ve všech členských státech prostředků, kterými disponují hospodářské subjekty za účelem přístupu na trh nebo udržení se na trhu“²⁸.

28. Soudní dvůr z těchto úvah vyvodil, že „zákonodárce Společenství [se rovněž nesměl] opírat o nezbytnost odstranění narušování hospodářské soutěže, ať už v sektoru reklamy, nebo v sektoru tabákových výrobků, pro přijetí směrnice [98/43] na základě článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy“²⁹.

29. Soudní dvůr na základě rozhodnutí, že právní základ uvedené směrnice byl nenáležitý, dospěl k závěru, že je nutné zrušit směrnici jako celek, a ne pouze částečně. I když, jak Soudní dvůr zdůraznil, „článek 100a Smlouvy umožňoval přijetí směrnice zakazující některé formy reklamy a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky“, nemění to totiž nic na tom, že „vzhledem k obecnému charakteru zákazu [...] stanovenému směrnicí [98/43] by z částečného zrušení směrnice vyplývala změna ustanovení [uvedené] směrnice Soudním dvorem, [ačkoliv taková] změna [...] přísluší zákonodárci Společenství“³⁰.

28 — Tamtéž.

29 — Tamtéž, bod 114.

30 — Tamtéž, bod 117.

30. Z tohoto jediného důvodu, vycházejícího z nenáležitosti právního základu směrnice 98/43, Soudní dvůr zrušil tuto směrnici jako celek. Za takových okolností byla přijata v dané oblasti nová směrnice, a to napadená směrnice.

D – Napadená směrnice

31. Jak jsem již uvedl, napadená směrnice byla přijata na týchž právních základech jako zrušená směrnice, to znamená na základě článku 95 ES, čl. 47 odst. 2 ES a článku 55 ES.

32. Stejně jako zrušená směrnice upravuje napadená směrnice reklamu a sponzorství související s tabákovými výrobky v jiných médiích než televizi³¹.

31 — Viz dvanáctý a čtrnáctý bod odůvodnění směrnice 2003/33 vylučující televizní reklamu a sponzorství televizních vysílání z její oblasti působnosti. Předmět úpravy a oblast působnosti této směrnice jsou upřesněny v článku 1 směrnice, který zní takto:

„1. Cílem této směrnice je sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a jejich propagace:

a) v tisku a jiných tištěných publikacích,

b) v rozhlasovém vysílání,

c) ve službách informační společnosti a

d) sponzorstvím souvisejícím s tabákovými výrobky, včetně bezplatného rozdělování tabákových výrobků.

2. Tato směrnice má zajistit volný pohyb dotčených médií a souvisejících služeb a odstranit překážky pro fungování vnitřního trhu“.

Článek 2 uvedené směrnice definuje některé pojmy užívané v jejím textu (tabákové výrobky, reklama, sponzorství, služby informační společnosti).

33. V odezvu na výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada první bod odůvodnění napadené směrnice zdůrazňuje jednak, že se již objevily některé překážky volného pohybu výrobků nebo služeb, z důvodu rozdílů mezi právními předpisy členských států v dané oblasti, co se týče reklamy v tisku, a jednak, že narušování hospodářské soutěže, k němuž došlo za týchž okolností, byla rovněž pozorována v rámci sponzorství některých významných sportovních a kulturních akcí.

34. Pokud jde o reklamu, čtvrtý bod odůvodnění téže směrnice uvádí, že „[v] důsledku právních a správních předpisů členských států, které zakazují nebo regulují tabákovou reklamu v publikacích, jako jsou noviny, časopisy a jiný periodický tisk, existuje patrné riziko vzniku překážek pro volný pohyb tohoto zboží na vnitřním trhu.“ Tento bod odůvodnění upřesňuje, že „[z]a účelem zajištění volného oběhu takových médií na celém vnitřním trhu je nezbytné omezit tabákovou reklamu v nich na ty časopisy a periodický tisk, které nejsou určeny pro širokou veřejnost, například na publikace určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem a na publikace tištěné a vydávané ve třetích zemích, které nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství“.

35. Šestý bod odůvodnění uvedené směrnice dodává, že „[v]yužívání služeb informační

společnosti je prostředkem reklamy na tabákové výrobky, který roste společně s růstem veřejné spotřeby a přístupu k takovým službám [které], stejně jako rozhlasov[á] vysílání, kter[á] mohou být rovněž přenáš[en] prostřednictvím služeb informační společnosti, jsou obzvláště přitažlivé a přístupné mladým spotřebitelům“, a upřesňuje, že „[t]abáková reklama v obou těchto médiích má jako taková přeshraniční charakter, a měla by [tedy] být regulována na úrovni Společenství“.

36. Pátý bod odůvodnění napadené směrnice uvádí, že jelikož „[p]rávní a správní předpisy členských států týkající se určitých typů sponzorství souvisejících s tabákovými výrobky s přeshraničním účinkem vedou k patrnému riziku narušování podmínek hospodářské soutěže pro tuto činnost v rámci vnitřního trhu [...], pro odstranění tohoto narušování je nezbytné zakázat takové sponzorství pouze pro činnosti či akce s přeshraničním účinkem, neboť jinak by mohla být obcházena omezení přímých forem reklamy“.

37. S ohledem na tyto úvahy článek 3 této směrnice, nazvaný „Reklama v tištěných médiích a službách informační společnosti“, ve svém odstavci 1 stanoví, že „[r]eklama v tisku a jiných tištěných publikacích se omezuje na publikace určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem

a na publikace, které jsou tištěné a vydávané ve třetích zemích, pokud tyto publikace nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství“, takže „[j]iná reklama v tisku a jiných tištěných publikacích je zakázána“. V souladu s touto logikou odstavec 2 uvedeného článku 3 upřesňuje, že „[r]eklama, která není povolena v tisku a jiných tištěných publikacích, není povolena ani ve službách informační společnosti“.

38. Navíc článek 4 uvedené směrnice nazvaný „Rozhlasová reklama a sponzorství“ stanoví ve svém odstavci 1, že „[v]šechny formy rozhlasové reklamy na tabákové výrobky jsou zakázány“, a ve svém odstavci 2, že „[r]ozhlasové programy nesmějí být sponzorovány podniky, jejichž hlavním předmětem činnosti je výroba nebo prodej tabákových výrobků“.

39. Vedle těchto článků 3 a 4, které jediné uvádí tato žaloba na neplatnost, směrnice 2003/33 obsahuje další ustanovení týkající se zejména sponzorství některých akcí (článek 5), jakož i postupy a sankce, které mají zaručit dodržování opatření zajišťujících provedení této směrnice (článek 7). Článek 8 této směrnice nazvaný „Volný pohyb zboží a služeb“ obecně zdůrazňuje, že „[č]lenská

státy nezakážou ani neomezí volný pohyb zboží nebo služeb, které jsou v souladu s touto směrnicí“.

40. V souladu s čl. 10 odst. 1 první odrážkou uvedené směrnice lhůta stanovená pro její provedení ve vnitrostátním právu uplynula dne 31. července 2005.

II – Žaloba na neplatnost

41. Žalobou podanou kanceláři Soudního dvora dne 10. září 2003 se Spolková republika Německo (která hlasovala proti přijetí směrnice 2003/33) domáhala, aby byly zrušeny články 3 a 4 směrnice.

42. Žalobkyně se na podporu své žaloby dovolává pěti žalobních důvodů. Tvrdí, že volba článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice je nesprávná a že tato směrnice byla přijata v rozporu s čl. 152 odst. 4 písm. c) ES. Podpůrně uvádí, že pravidla spolurozhodovacího postupu stanovená v článku 251 ES nebyla při přijetí uvedené směrnice dodržena a že byla porušena povinnost uvést odůvodnění, jakož i zásada proporcionality.

43. Usneseními předsedy Soudního dvora ze dne 6. ledna a ze dne 2. března 2004 bylo Finské republice (prvním usnesením), dále Komisi Evropských společenství, Francouzské republice a Španělskému království (druhým usnesením) povoleno vedlejší účastenství na podporu Evropského parlamentu a Rady.

44. Před přezkumem opodstatněnosti žaloby podané Spolkovou republikou Německo je nejdříve nutné ověřit přípustnost žaloby, přestože žádný z ostatních účastníků řízení ji ani písemně, ani ústně nezpochybnil.

III – Přípustnost žaloby

45. Na základě ustálené judikatury „částečné zrušení aktu Společenství je možné pouze tehdy, pokud části, jejichž zrušení je požadováno, jsou oddělitelné od zbývajících částí aktu“³², přičemž „tento požadavek oddělitelnosti [není] splněn, pokud by částečné

32 — Viz zejména rozsudky ze dne 30. září 2003, Německo v. Komise (C-239/01, Recueil, s. I-10333, bod 33); ze dne 24. května 2005, Francie v. Parlament a Rada (C-244/03, Sb. rozh. s. I-4021, bod 12) a ze dne 30. března 2006, Španělsko v. Rada (C-36/04, Sb. rozh. s. I-2981, bod 12). Viz v tomto smyslu rovněž rozsudky ze dne 28. června 1972, Jamet (37/71, Recueil, s. 483, bod 11); ze dne 23. října 1974, Transocean Marine Paint (17/74, Recueil, s. 1063, bod 21); ze dne 31. května 1998, Francie a další v. Komise (C-68/94 a C-30/95, Recueil, s. I-11375, bod 256); ze dne 10. prosince 2002, Komise v. Rada (C-29/99, Recueil, s. I-11221, bod 45), a ze dne 21. ledna 2003, Komise v. Parlament a Rada (C-378/00, Recueil, s. I-937, body 29 a 30).

zrušení aktu způsobilo změnu jeho podstaty“³³, a tato okolnost musí být posouzena podle „objektivní[ho] kritéria[a], a nikoliv subjektivní[ho] kritéria[a] spojené[ho] s politickou vůlí orgánu, který sporný akt přijal“³⁴.

46. Ve světle této judikatury se domnívám, že tato žaloba je přípustná.

47. Zajisté si lze klást otázku, zda by případné zrušení článků 3 a 4 napadené směrnice nevýústilo ve zbavení směrnice velké části její podstaty a ve vážné porušení celkové soudržnosti aktu vzhledem k tomu, že tyto články představují důležitou část uvedené směrnice.

48. Ať jsou však dotčené články jakkoli důležité, nic to nemění na tom, že podle mého názoru by napadená směrnice za předpokladu, že články by byly zrušeny,

33 — Viz výše uvedené rozsudky Francie v. Parlament a Rada (bod 13) a Španělsko v. Rada (bod 13), jakož i v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Francie a další v. Komise (bod 257), Komise v. Rada (bod 46) a Německo v. Komise (bod 34).

34 — Viz výše uvedené rozsudky Německo v. Komise (bod 37); Francie v. Parlament a Rada (bod 14), jakož i Španělsko v. Rada (bod 14).

nebyla zbavena významu³⁵. Takovým zrušením by totiž zůstal nedotčen zákaz sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky v rámci některých akcí a zákaz bezplatného rozdělování těchto výrobků v tomto rámci (článek 5), jakož i povinnost stanovit přiměřené postupy a sankce v případě porušení takových zákazů (článek 7) a zajistit volný pohyb výrobků nebo služeb, které jsou v souladu s uvedenou směrnicí (článek 8). Objektivně se význam těchto samotných ustanovení zdaleka nejeví jako zanedbatelný.

49. Mimoto podle mého názoru články 3 a 4 napadené směrnice jsou dostatečně oddělitelné od zbývajících částí aktu jak formálně, tak věcně.

50. Z čistě formálního hlediska je totiž nutné konstatovat, že případné zrušení těchto článků 3 a 4 by nemohlo zapříčinit změnu článku 5 týkajícího se sponzorství některých akcí vzhledem k tomu, že posledně uvedený článek neobsahuje žádný odkaz na uvedené články 3 a 4. Mimoto, pokud jde o meritum věci, je sice pravda, že článek 5 navazuje na čl. 4 odst. 2 o sponzorství rozhlasových programů, jehož platnost je zpochybňována,

nic to však nemění na tom, že uvedený článek 5 zahrnuje jiný typ sponzorství, takže by si zachoval svůj celý smysl a působnost i za předpokladu, že by dotčený čl. 4 odst. 2 byl zrušen³⁶.

51. Pokud jde o články 7 a 8 napadené směrnice (týkající se, připomínám, postupů a sankcí použitelných v případě porušení zákazů stanovených členskými státy na základě této směrnice a zaručení volného pohybu výrobků nebo služeb, které jsou v souladu s uvedenou směrnicí), obsahují ustanovení, která lze označit za „sběrná ustanovení“, tedy která se týkají každého ze zákazů stanovených napadenou směrnicí (v člancích 3, 4 a 5, aniž by je výslovně uváděly), takže případné zrušení dotčených článků 3 a 4 nevylučuje použití těchto článků 7 a 8 v případě porušení zákazů stanovených v článku 5 (neuváděným žalobou). Z toho vyplývá, že v případě částečného zrušení by uvedené články 7 a 8 nebyly zcela zbaveny smyslu své existence. Totéž platí i pro použití článku 6 napadené směrnice (ukládajícího Komisi vyhotovení zprávy o provádění této směrnice) a článků 9 až 12 uvedené směrnice (závěrečných ustanovení týkajících se

35 — Viz srovnatelné úvahy ve výše uvedených rozsudcích *Jamet* (bod 11) a *Transocean Marine Paint* (bod 21), jakož i stanovisko generálního advokáta *Tesaura* k věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek *Francie a další v. Komise* (body 142 a 144).

36 — Na rozdíl od toho, jak tomu bylo ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek *Francie v. Parlament a Rada*, který prohlásil za nepřipustnou dotčnou žalobu na částečnou neplatnost, by případné zrušení dotčených ustanovení v projednávané věci nevedlo k tomu, že by zachovaným ustanovením byl dán jiný smysl, radikálně odlišný, a že by tak byla vážně popřena vůle zákonodárce Společenství.

zejména data vstupu v platnost směrnice a lhůty stanovené pro její provedení do vnitrostátního práva).

53. Z těchto úvah vyvozují, že tato žaloba směřující k částečnému zrušení směrnice 2003/33 je přípustná. V důsledku toho je třeba zkoumat, zda je žaloba opodstatněná.

IV – Opodstatněnost žaloby

52. Pokud jde o články 1 a 2 napadené směrnice, které informují o předmětu a oblasti působnosti směrnice a definují některé používané pojmy³⁷, bylo by sice bezpochyby žádoucí provést některá upřesnění nebo úpravy zrušením některých z jejich ustanovení v případě, že by články 3 a 4 této směrnice byly zrušeny, bylo by nicméně podle mého názoru přehnané domnívat se, že tato „úprava zevnějšku“, čistě formální, by stačila k tomu, aby zapříčinila nepřipustnost této žaloby na neplatnost. Takový úkon by totiž nebyl srovnatelný s tím, který Soudní dvůr odmítl učinit ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada, který proto, aby bylo zabráněno úplnému zrušení směrnice 98/43, spočíval v celkovém přepsání čl. 3 odst. 1 směrnice a vykonání práce zákonodárce Společenství tím, že byl omezen dosah obecného zákazu reklamy a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, který se nachází v uvedeném čl. 3 odst. 1, na některé zvláštní formy reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s takovými výrobky³⁸.

54. Jak jsem již uvedl, Spolková republika Německo se na podporu své žaloby dovolává pěti žalobních důvodů. Tvrdí, že volba článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice je nesprávná a že tato směrnice byla přijata v rozporu s čl. 152 odst. 4 písm. c) ES. Podpůrně uvádí, že pravidla spolurozhodovacího postupu stanovená v článku 251 ES nebyla při přijetí uvedené směrnice dodržena a že byla porušena povinnost uvést odůvodnění, jakož i zásada proporcionality.

55. Nejprve rozeberu dva primárně uváděné žalobní důvody, které je třeba zkoumat společně, a popřípadě budu zkoumat ostatní žalobní důvody, které jsou uváděny pouze podpůrně.

37 – Viz znění uvedená v poznámce 31 pod čarou tohoto stanoviska.

38 – Viz bod 117 rozsudku (uvedeného v bodě 29 tohoto stanoviska), který odpovídá bodu 127 stanoviska generálního advokáta Fennellyho k uvedené věci.

A – K žalobním důvodům vycházejícím z nesprávné volby článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice

velmi okrajově údajně nezbytnosti odstranit překážky volného pohybu takových prostředků pro reklamu.

1. Argumenty účastníků řízení

a) Teze žalobkyně

56. Žalobkyně tvrdí, že nejsou splněny podmínky odůvodňující použití článku 95 ES pro přijetí článků 3 a 4 napadené směrnice. Žádný ze zákazů stanovených v těchto článcích totiž podle ní ve skutečnosti neslouží ani k odstranění překážek volného pohybu zboží, ani k odstranění citelného narušování hospodářské soutěže. Žalobkyně v tomto smyslu pro každý typ prostředku pro reklamu nebo sponzorství, uvedený v citovaných člancích 3 a 4, uplatňuje řadu skutečností.

57. Pokud jde nejprve o *tisk a jiné tištěné publikace* uvedené v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, více než 99,9 % výrobků není podle žalobkyně uváděno na trh ve více členských státech, ale pouze na místní nebo regionální úrovni, takže všeobecný zákaz inzerovat zde jakoukoli reklamu na tabákové výrobky stanovený v čl. 3 odst. 1 odpovídá pouze

58. Na podporu této statistické analýzy žalobkyně tvrdí, že výraz „jiné tištěné publikace“ nacházející se v témže čl. 3 odst. 1 zahrnuje široký rejstřík takových publikací, jako jsou bulletiny místních sdružení (s cílem sportovním, sociálním, kulturním, politickým nebo náboženským), programy kulturních akcí nebo výstav (především kulturních), plakáty, telefonní seznamy a různé reklamní letáky a prospekty. Jak zdůrazňuje žalobkyně, jsou tyto publikace určeny výlučně místnímu obyvatelstvu, takže nemají přeshraniční charakter.

59. Pokud jde o „tiskoviny“ (noviny, časopisy, magazíny), ty jsou pouze zřídka předmětem obchodu mezi členskými státy, a to nejen z jazykových, či kulturních důvodů, ale i z důvodů vydavatelské politiky. V případě těch tiskovin, které mohou být uváděny na trh mimo vnitrostátní území, ostatně podle názoru žalobkyně neexistuje žádná skutečná překážka jejich pohybu uvnitř Společenství, i když je nesporné, že některé členské státy zakazují reklamu na tabákové výrobky v tisku. Zahraniční tisk je totiž podle žalobkyně v těchto státech *de iure* nebo *de facto* z takového zákazu vyňat.

60. Žalobkyně z těchto skutečností, týkajících se tisku a jiných tištěných publikací, vyvozuje, že na rozdíl od článku 5 napadené směrnice (který se použije výlučně na sponzorství akcí majících přeshraniční účinky) cílem čl. 3 odst. 1 této směrnice není skutečně odstranit údajné překážky obchodu. Dodává, že zákazem reklamy na tabákové výrobky v tištěných publikacích, které nemají přeshraniční charakter, tento čl. 3 odst. 1 rovněž nepřispívá – nepřímo – k odstranění překážek obchodu tím, že brání případnému obcházení zákazu ohledně tištěných publikací, které mohou být předmětem obchodu mezi členskými státy.

61. Podle žalobkyně uvedený čl. 3 odst. 1 neodpovídá ani cíli spočívajícímu v odstranění citelného narušování hospodářské soutěže. Neexistuje totiž žádný soutěžní vztah ani mezi místními publikacemi členského státu a místními publikacemi jiného členského státu, ani mezi novinami, časopisy a magazíny s vyšším nákladem, které jsou předmětem obchodu uvnitř Společenství, takže tento cíl nemá žádný důvod existence. Tento argument, který doplňuje argumenty rozvinuté Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada, pokud jde jednak o reklamní agentury a výrobce prostředků pro reklamu (bod 109), a jednak o producenty a prodejce tabákových výrobků (bod 113), posiluje tezi, podle které článek 95 ES nemůže být právním základem pro takový

obecný zákaz reklamy, jako je zákaz stanovený v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice.

62. Pokud jde o čl. 3 odst. 2 této směrnice týkající se *služeb informační společnosti*, tento článek podle žalobkyně rovněž nesleduje žádný z těchto cílů, ani cíl spočívající v odstranění překážek volného pohybu zboží nebo volného pohybu služeb, ani cíl směřující k odstranění citelného narušování hospodářské soutěže. Poptávka po konzultaci tištěných médií pocházejících z jiných členských států na internetu je pouze okrajová a vzhledem k svobodnému přístupu ke službám informační společnosti v mezinárodním měřítku každopádně nenaráží na žádnou technickou překážku, takže neexistuje žádná účinná překážka případného obchodu, kterou bylo nezbytné odstranit.

63. Dále podle žalobkyně volba článku 95 jako právního základu napadené směrnice je rovněž nesprávná, pokud jde o zákaz rozhlasové reklamy a sponzorství *rozhlasových programů* stanovený v článku 4 uvedené směrnice. Takové programy jsou primárně určeny místní nebo regionální veřejnosti, a ne mezinárodní veřejnosti, vzhledem k obsahu programů, používanému jazyku a slabému dosahu vysílačů. Mimoto, jelikož je rozhlasová reklama na tabákové výrobky zakázána téměř ve všech členských státech,

nebylo nezbytné takový zákaz stanovit v čl. 4 odst. 1 této směrnice. Totéž podle ní platí, pokud jde o zákaz sponzorství rozhlasových programů uvedený v čl. 4 odst. 2 uvedené směrnice.

64. Konečně, podle žalobkyně cílem článků 3 a 4 napadené směrnice není zlepšení podmínek vytváření a fungování vnitřního trhu odstraněním údajných překážek volného pohybu zboží nebo volného pohybu služeb a odstraněním případných citelných narušování hospodářské soutěže, ale pouze ochrana veřejného zdraví. V důsledku toho se domnívá, že použití článku 95 ES pro přijetí napadené směrnice je nejen nesprávné, ale rovněž v rozporu s čl. 152 odst. 4 písm. c) ES, který výslovně vylučuje jakoukoli harmonizaci právních a správních předpisů členských států v oblasti veřejného zdraví.

b) Teze žalobců a vedlejších účastníků řízení vystupujících na jejich podporu

65. Parlament, Rada a vedlejší účastníci vystupující na jejich podporu se domnívají, že články 3 a 4 napadené směrnice byly platně přijaty na základě článku 95 ES a nejsou v rozporu s čl. 152 odst. 4 písm. c) ES.

66. Parlament, Rada a Komise v tomto smyslu namítají, že zákaz reklamy a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, nacházející se v člancích 3 a 4 napadené směrnice, je mnohem méně široký než zákaz, který byl dříve stanoven v čl. 3 odst. 1 zrušené směrnice. V souladu s výše uvedeným rozsudkem Německo v. Parlament a Rada totiž čl. 3 odst. 1 napadené směrnice zakazuje pouze reklamu související s takovými výrobky v *časopisech, magazínech a novinách*, a již ne na plakátech, slunečnicích, popelnících a jiných předmětech používaných v hotelích, restauracích a kavárnách, jakož i v reklamních sděleních v kinech. Tento zákaz se nevztahuje na ostatní typy publikací uvedených žalobkyní, jako jsou bulletiny místních sdružení, programy kulturních akcí nebo výstav, plakáty, telefonní seznamy, letáky a prospekty.

67. Vzhledem k takto vymezené oblasti působnosti čl. 3 odst. 1 napadené směrnice Parlament, Rada a Komise zpochybňují tezi žalobkyně, podle které obchod s tiskovinami (na něž jediné se podle nich uvedený článek vztahuje) takřka nemá přeshraniční účinky. Poté, co byla zpochybněna relevantnost statistické analýzy, jíž se věnovala žalobkyně (analýza, jejíž výsledky, které jsou omezeny pouze na německý trh, nemohou být vztaženy na celé Společenství), zdůrazňují, že současný jev nazývaný „konvergence médií“ značně přispívá k rozvoji obchodu v sektoru tisku uvnitř Společenství, neboť řada novin,

časopisů a magazínů je nyní přímo na internetu, a tedy jednoduše přístupná ve všech členských státech.

68. Parlament, Rada a Komise dále tvrdí, že je ostatně zvláště obtížné až nemožné přesně určit, zda jsou šířeny čistě na místní nebo vnitrostátní úrovni, nebo jsou šířeny na úrovni evropské nebo mezinárodní. Byla-li by reklama na tabákové výrobky zakázána pouze v publikacích, které jsou šířeny přeshraničně uvnitř Společenství, a ne v publikacích, o kterých se předpokládá, že jsou čistě místní nebo vnitrostátní, jak navrhla německá vláda při projednávání napadené směrnice, hrozilo by tedy nebezpečí, že meze oblasti působnosti takového zákazu se stanou obzvláště nejisté a nahodilé. Tato vyhlídka byla v rozporu jak s požadavky právní jistoty, tak s cílem sledovaným uvedenou směrnicí, který podle těchto orgánů Společenství spočívá ve sblížení právních a správních předpisů členských států v oblasti reklamy na takové výrobky s cílem odstranit překážky fungování vnitřního trhu.

69. Ostatně již bylo přijato na základě článku 100a Smlouvy více směrnic, aniž by jejich platnost byla Soudním dvorem zpochybněna, ačkoli se jejich oblast působnosti neukazuje

být omezena na přeshraniční situace³⁹. Ve stejném smyslu Parlament, Rada a Komise tvrdí, že směrnice TVBH stanoví ve svém článku 13, že „[j]akákoli forma televizní reklamy na cigarety a jiné tabákové výrobky je zakázána“, ať už je zeměpisný dosah vysílání těchto televizních programů jakýkoli.

70. Podle nich všechny tyto skutečnosti prokazují, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, jsou tištěná média uvedená v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice skutečně předmětem obchodu uvnitř Společenství.

71. Jak přitom Soudní dvůr zdůraznil v bodě 97 výše uvedeného rozsudku Německo v. Parlament a Rada, je pravděpodobné, že s ohledem na vývoj vnitrostátních právních předpisů, pokud jde o reklamu tabákových výrobků, stále restriktivnějším směrem se v budoucnu projeví nebo vyvinou překážky volného pohybu tiskovin, takže v souladu s ustálenou judikaturou bude použití článku

39 — Rada odkazuje na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355), na směrnici Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120–125) a na směrnici Rady 84/450/EHS ze dne 10. září 1984 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se klamavé reklamy (Úř. věst. L 250, s. 17; Zvl. vyd. 15/05, s. 55).

95 ES jako právního základu uvedené směrnice pro odstranění takových překážek obchodu odůvodněné.

72. Podle Parlamentu a Rady použití tohoto právního základu je tím opodstatněnější, že ať už je rozsah obchodu uvnitř Společenství s tiskovinami jakýkoli, uvedený čl. 3 odst. 1 rovněž v každém případě odpovídá snaze zabránit jednak obcházení zákazu reklamy na tabákové výrobky prostřednictvím údajného místního tisku, a jednak výskytu narušování hospodářské soutěže v sektoru tištěných publikací z důvodu zvýhodnění, které by z hlediska příjmů z reklamy vytěžili ti, kteří působí na trhu nazývaném „místní“ nebo „vnitrostátní“, oproti těm, kteří rovněž působí na trhu Společenství (pokud by tomuto zákazu, jak navrhla Spolková republika Německo při projednávání napadené směrnice, podléhaly pouze výrobky, jež jsou předmětem přeshraničního obchodu)⁴⁰.

40 — Podle Komise výše uvedený rozsudek BAT popírá relevantnost analýzy, které se Soudní dvůr věnoval dříve ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada při přezkumu, zda směrnice 2001/37 odpovídá cíli spočívajícímu ve zrušení překážek obchodu a zároveň cíli odstranění citelných narušování hospodářské soutěže. Podle Komise z této judikatury z poslední doby vyplývá, že požadavek spočívající v sledování těchto cílů musí být chápán alternativně, a ne kumulativně. V důsledku toho Komise nepřistoupila k žádným úvahám o případné spojitosti mezi články 3 a 4 napadené směrnice a odstraněním citelných narušování hospodářské soutěže. Přestože Parlament souhlasil s tímto výkladem judikatury (viz body 41 až 43 jeho žalobní odpovědi), domníval se nicméně, stejně jako Rada, že omezení sporných článků pouze na přeshraniční situace by bezpochyby dalo vzniknout narušováním hospodářské soutěže, takže pokud by zákonodárce Společenství nepřistoupil k takovému omezení, spíše by zabránil novému výskytu těchto narušování, než je odstranit.

73. Pokud jde o zákaz reklamy na tabákové výrobky ve *službách informační společnosti* stanovený v čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice, podle Parlamentu, Rady a Komise je tento zákaz rovněž inspirován vůlí odstranit případné překážky obchodu v této oblasti, jakož i, a především, snahou zabránit obcházení zákazu takové reklamy v tištěných médiích elektronicky, dokonce i zabránit vzniku narušování hospodářské soutěže.

74. Konečně pokud jde o obecný zákaz rozhlasové reklamy na tabákové výrobky stanovený v čl. 4 odst. 1 napadené směrnice, ten je zcela totožný se zákazem stanoveným v článku 13 směrnice TVBH⁴¹. Stejně jako televizní programy mají přirozeně *rozhlasové programy* přeshraniční účinek z důvodu rozsáhlého pokrytí terestrických frekvencí a zvyšujícího se využívání satelitu, kabelového přenosu a sítě internet.

75. Vedle těchto úvah specifických pro každý typ reklamního prostředku uvedený v člancích 3 a 4 napadené směrnice Parlament, Rada a Komise uvádějí, že tato směrnice rovněž navazuje na výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada vzhledem k tomu, že členské státy již nemohou volně stanovit přísnější požadavky než požadavky, které jsou zde dány za účelem zajištění ochrany veřejného zdraví

41 — Viz bod 69 tohoto stanoviska.

v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, a že členské státy na základě článku 8 uvedené směrnice již nemohou zakázat nebo omezit volný pohyb zboží nebo služeb, které jsou s ní v souladu, takže z tohoto titulu je také cílem téže směrnice skutečně odstranit překážky obchodu, a zlepšit tak podmínky pro vytváření a fungování vnitřního trhu v souladu s cílem stanoveným pro akt přijatý na základě článku 95 ES.

o podmínkách použití článku 95 ES a domnívá se, že pro učinění závěru, že volba tohoto článku jako právního základu napadené směrnice je opodstatněná, stačí konstatovat, že tato směrnice skutečně přispívá k odstranění takových překážek, aniž by bylo nezbytné ověřovat, zda je mimoto jejím cílem odstranění citelných narušování hospodářské soutěže.

2. Posouzení

76. Parlament, Rada a Komise se dále domnívají, že jelikož jsou podmínky použití tohoto článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice splněny, nemůže zde jít o porušení čl. 152 odst. 4 písm. c) ES, i když tato směrnice je částečně inspirována cílem ochrany veřejného zdraví.

78. Volba článku 100a Smlouvy, posléze článku 95 ES jako právního základu směrnice je předmětem četné judikatury. V průběhu této judikatury Soudní dvůr upřesnil podmínky, které musí být splněny pro použití takového článku. Před vyvozením důsledků, které je nutno uznat, pokud jde o volbu článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice v oblastech zahrnutých články 3 a 4 směrnice, se zmíním o tomto vývoji judikatury.

77. V témže smyslu Španělské království, Francouzská republika a Finská republika zdůrazňují význam a neustálý nárůst přeshraničního obchodu, pokud jde o tištěná média, internet a rozhlasové vysílání, jakož i pravděpodobný nárůst překážek takového obchodu z důvodu rozdílů ve vnitrostátních právních předpisech v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky. Stejně jako Parlament a Komise se Finská republika dovolává judikatury Soudního dvora z poslední doby

a) Judikatura Soudního dvora k volbě článku 100a Smlouvy jako právního základu směrnice

79. Jak jsem již uvedl, čl. 100a odst. 1 Smlouvy dává Radě pravomoc přijmout

podle vymezeného postupu, za účelem uskutečnění cílů uvedených v článku 7a Smlouvy, „opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytváření a fungování vnitřního trhu“. Ten je definován v čl. 14 odst. 2 ES tak, že zahrnuje „prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními [...] smlouvy“, což podle čl. 3 odst. 1 písm. c) ES předpokládá „odstranění překážek volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu mezi členskými státy“.

80. Nad rámec znění těchto ustanovení připustil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 11. června 1991 Komise v. Rada, nazývaném „Dioxid titanu“⁴², že vytváření a fungování vnitřního trhu nezahrnuje pouze odstranění překážek obchodu, ale rovněž odstranění některých narušování hospodářské soutěže uvnitř Společenství⁴³.

81. Jestliže ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada (přijatým několik let po výše uvedeném rozsudku Dioxid titanu) Soudní dvůr zkoumal směrnici 98/43 z hlediska každého z těchto dvou cílů, které oba přispívají k uskutečnění vnitřního trhu, nelze z toho vyvozovat, jak to navrhuje žalobkyně⁴⁴, že použití článku 95 ES jako právního základu jakékoli směrnice je odůvodněné pouze tehdy, pokud tato směrnice skutečně naplňuje oba tyto cíle zároveň, a ne pouze jeden z nich, takže v případě, že směrnice neslouží buď k odstranění překážek obchodu, nebo odstranění narušování hospodářské soutěže, nemůže zákonodárce Společenství oprávněně použít takový právní základ pro přijetí této směrnice.

82. Soudní dvůr tím, že přistoupil k tomuto dvojímu přezkumu, podle mého názoru pouze ověřil, že použití článku 100a Smlouvy pro přijetí dotčené směrnice nebylo možné odůvodnit z hlediska jednoho nebo druhého

42 — C-300/89, Recueil, s. I-2867.

43 — Body 14, 15 a 23. Viz rovněž stanovisko generálního advokáta Tesaura k této věci (bod 10). Soudní dvůr zrušil dotčenou směrnici z důvodu, že měla být přijata na základě článku 100a Smlouvy o EHS (později článek 100a Smlouvy o ES), a ne na základě článku 130s Smlouvy o EHS (později článek 130s Smlouvy o ES, nyní po změně článek 175 ES) (o životním prostředí), vzhledem k dopadům vnitrostátních pravidel o nakládání s odpady, jejichž harmonizace byla cílem této směrnice, na cenu produkce průmyslu oxidu titaničitého, a tím na podmínky hospodářské soutěže v tomto sektoru. Jak generální advokát Jacobs zdůraznil v bodě 45 svého stanoviska k věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 13. července 1995, Španělsko v. Rada (C-350/92, Recueil, s. I-1985), bylo obtížné najít v této směrnici přímý příspěvek k volnému pohybu odpadů nebo konečných výrobků.

44 — Viz v tomto smyslu zejména body 53, 71, 81, 85 a 89 repliky Spolkové republiky Německo. Připomínám, že tento výklad výše uvedeného rozsudku Německo v. Parlament a Rada byl zpochybněn jak Parlamentem a Radou, tak Finskou republikou.

z cílů, na kterých spočívá uskutečnění vnitřního trhu⁴⁵. Pouze po tomto vyčerpávajícím přezkumu mohl Soudní dvůr zrušit celou směrnici 98/43 pouze z důvodu, že volba uvedeného článku 100a jako právního základu směrnice byla nesprávná.

vytváření a fungování vnitřního trhu a musí skutečně mít tento cíl a přispívat k odstranění překážek volného pohybu zboží nebo volného pohybu služeb nebo *dále* odstranění narušování hospodářské soutěže“⁴⁶.

83. Judikatura následující po výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada mě v tomto smyslu utvrzuje.

84. Jak totiž Parlament, Komise a Finská republika správně zdůraznily ve výše uvedeném rozsudku BAT, Soudní dvůr upřesnil, „že z bodů 83, 84 a 95 [výše uvedeného] rozsudku [Německo v. Parlament a Rada] vyplývá, že uvedená opatření [v čl. 100a odst. 1 Smlouvy] mají zlepšit podmínky

85. Z této formulace je zjevné, že charakter podmínek, které tvoří rámec použití článku 95 ES, není kumulativní. Není tedy důležité, že směrnice mající tento článek jako právní základ přispívá pouze k odstranění překážek volného pohybu zboží, a ne k odstranění narušování hospodářské soutěže, nebo naopak tomuto poslednímu cíli, a ne prvnímu, nebo dále k oběma těmto cílům zároveň. Důležité je, aby sledováním takových nebo takových cílů dotyčná směrnice měla skutečně za cíl zlepšování podmínek vytváření a fungování vnitřního trhu.

45 — Ostatně stanovisko generálního advokáta Fennellyho k věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada, sleduje tuto logiku. V bodě 83 generální advokát zdůrazňuje, že článek 100a Smlouvy nesvěřuje Společenství obecnou pravomoc vydávat právní předpisy, ale omezené pravomoci v rozsahu, v němž mají pouze *bud* usnadnit výkon základních svobod, *nebo* sjednotit podmínky hospodářské soutěže. V bodě 93 dodává, že pro určení, zda účelem opatření Společenství je vnitřní trh, je nejprve třeba se ujistit, že existovaly předběžné podmínky harmonizace, tedy že rozdíl ve vnitrostátních právních úpravách s sebou nese *bud* překážky výkonu základních svobod, *nebo* narušování hospodářské soutěže v hospodářském sektoru, aby se posléze ověřilo, že opatření přijatá na základě článku 100a Smlouvy usnadňují volný pohyb *nebo* sjednocují podmínky hospodářské soutěže ve vymezeném sektoru. V bodě 117 generální advokát zkoumá, zda zákaz propagace tabáku stanovený směrnicí 98/43 může odpovídat cíli odstranění narušování hospodářské soutěže, pouze co se týče některých reklamních prostředků, na které se vztahuje uvedený zákaz, které podle jeho názoru nesouvisejí s cílem odstranění překážek obchodu.

86. Ostatně ve výše uvedeném rozsudku BAT se Soudní dvůr omezil na přezkum směrnice 2001/37 (v oblasti výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků) z hlediska cíle spočívajícího v odstranění překážek volného pohybu těchto výrobků. S ohledem na to, že uvedená směrnice skutečně sledovala takový cíl, takže

46 — Bod 60 rozsudku (kurziva provedena autorem tohoto stanoviska).

touto jedinou okolností přispívala ke zlepšování podmínek fungování vnitřního trhu, Soudní dvůr na základě toho učinil závěr, že uvedená směrnice mohla být přijata na základě článku 95 ES⁴⁷.

87. Zcela totožně uvažoval Soudní dvůr ve výše uvedených rozsudcích Arnold André a Swedish Match⁴⁸, pokud jde o tutéž směrnici, dále v rozsudku ze dne 12. července 2005, Alliance for Natural Health a další⁴⁹, co se týče směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES ze dne 10. června 2002 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy⁵⁰.

88. Z tohoto vývoje judikatury vyplývá, že aby na směrnici bylo pohlíženo tak, že jejím cílem je vytváření a fungování vnitřního trhu ve smyslu čl. 95 odst. 1 ES, stačí, aby skutečně přispívala k odstranění překážek základních svobod zaručených Smlouvou nebo k odstranění narušování hospodářské soutěže. Jestliže směrnice skutečně přispívá

k odstranění překážek obchodu, není pro to, aby odpovídala účelu uvedenému v článku 95 ES, důležité, že nemá dopad na podmínky hospodářské soutěže.

89. Mimoto, pokud jde konkrétně o cíl spočívající v odstranění omezení obchodu, podle ustálené judikatury Soudního dvora „sice pouhé konstatování odlišností mezi vnitrostátními právními úpravami nestačí k odůvodnění odkazu na článek 95 ES [...], jinak je tomu však v případě rozporů mezi právními a správními předpisy členských států, které mohou být na překážku základním svobodám, a mohou tudíž mít přímý dopad na fungování vnitřního trhu“⁵¹. Soudní dvůr rovněž opakovaně dodal, že „ačkoliv je odkaz na článek 95 ES jako na právní základ možný za účelem predejití budoucím překážkám obchodu vyplývajícím z nestejnorodého vývoje vnitrostátních právních úprav, výskyt takovýchto překážek musí být pravděpodobný a předmětem dotčeného opatření musí být prevence těchto překážek“⁵².

90. Pro určení, zda jsou splněny podmínky použití článku 95 ES z hlediska cíle spočívá-

47 — Viz body 64 až 75 rozsudku.

48 — Viz body 38 až 42 výše uvedeného rozsudku Arnold André a body 37 až 42 výše uvedeného rozsudku Swedish Match.

49 — C-154/04 a C-155/04, Sb. rozh. s. I-6451, body 35 až 38.

50 — Úř. věst. L 183, s. 51; Zvl. vyd. 13/29, s. 490.

51 — Výše uvedené rozsudky Arnold André (bod 30), Swedish Match (bod 29) a Alliance for Natural Health a další (bod 28), které odkazují na výše uvedené rozsudky Německo v. Parlament a Rada (body 84 a 95) a BAT (bod 60).

52 — Výše uvedené rozsudky Arnold André (bod 31), Swedish Match (bod 30) a Alliance for Natural Health a další (bod 29), které odkazují na výše uvedené rozsudky ze dne 13. července 1995, Španělsko v. Rada (bod 35), Německo v. Parlament a Rada (bod 86) a BAT (bod 61), jakož i na rozsudek ze dne 9. října 2001, Nizozemsko v. Parlament a Rada (C-377/98, Recueil, s. I-7079, bod 15).

jícího v odstranění omezení obchodu, je tedy nejprve důležité ověřit, že při přijetí dotyčného opatření existovaly rozdíly v právních úpravách členských států nebo přinejmenším se tyto vyvíjely nestejným způsobem. Dále je třeba se ujistit, že takové okolnosti mohly být na překážku základním svobodám zaručeným Smlouvou nebo mohly pravděpodobně takový účinek vyvolat. Konečně je nezbytné přezkoumat, zda cílem dotčeného opatření je skutečně přímo, nebo i nepřímo⁵³ odstranit nebo předcházet takovým překážkám (existujícím nebo pravděpodobným). Tato úvaha je velmi blízká úvaze Soudního dvora, pokud jde o cíl spočívající v odstranění narušování hospodářské soutěže, který přispívá, stejně jako cíl týkající se odstranění překážek obchodu, uskutečnění vnitřního trhu⁵⁴.

91. Podle ustálené judikatury „jsou-li [tyto] podmínky pro odkaz na článek 95 ES jako na právní základ splněny, zákonodárci Společenství nelze bránit, aby se o tento právní základ opíral, z důvodu, že ochrana veřej-

ného zdraví je rozhodující při volbách řešení, které je třeba učinit“⁵⁵.

92. Připomínám totiž, že Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada zdůraznil, že i když „čl. 129 odst. 4 první odrážka Smlouvy vylučuje jakoukoli harmonizaci právních a správních předpisů členských států, jejichž cílem je ochrana a zlepšování lidského zdraví, [t]oto ustanovení nicméně neznamená, že harmonizační opatření přijatá na základě jiných ustanovení Smlouvy nemohou mít dopad na ochranu lidského zdraví“⁵⁶. Soudní dvůr dodal, že „[n]aopak, čl. 129 odst. 1 třetí pododstavec stanoví, že požadavky v oblasti ochrany zdraví jsou součástí ostatních politik Společenství a čl. 100a odst. 3 výslovně vyžaduje, aby byla při prováděné harmonizaci zaručena vysoká úroveň ochrany zdraví lidí“⁵⁷.

93. Ve světle veškeré této judikatury je nyní třeba ověřit, zda podmínky použití článku 95 ES jako právního základu směrnice jsou splněny.

53 — Připomínám, že v bodě 100 výše uvedeného rozsudku Německo v. Parlament a Rada Soudní dvůr připustil, že „akt přijatý na základě článku 100a, čl. 57 odst. 2 a článku 66 Smlouvy může zahrnovat ustanovení, která [přímo] nepřispívají k odstranění překážek základních svobod, pokud jsou nezbytné pro zabránění obcházení některých zákazů majících takový cíl“. Tato judikatura byla potvrzena zejména ve výše uvedeném rozsudku BAT (bod 82).

54 — Viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Dioxid titanu (bod 23) a ze dne 13. července 1995, Španělsko v. Rada (body 32 až 36 a 40).

55 — Výše uvedené rozsudky BAT (bod 62), Arnold André (bod 32), Swedish Match (bod 31) a Alliance for Natural Health a další (bod 30), které přímo navazují na výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada (bod 88).

56 — Body 77 a 78.

57 — Bod 88. Tyto argumenty byly doslova přejaty do výše uvedených rozsudků BAT (bod 62), Arnold André (bod 33), Swedish Match (bod 32) a Alliance for Natural Health a další (bod 31).

b) Náležitost volby článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice v oblastech zahrnutých jejími články 3 a 4

i) Existence údajných rozdílů ve vnitrostátních právních úpravách v oblastech zahrnutých články 3 a 4 napadené směrnice

94. Podle mého názoru žalobní důvody uvedené žalobkyní, které vycházejí z nesprávnosti volby článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice v oblastech zahrnutých jejími články 3 a 4, nejsou opodstatněné.

96. Připomínám, že ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada Soudní dvůr již konstatoval, že v době přijetí směrnice 98/43 existovaly rozdíly ve vnitrostátních právních předpisech v oblasti reklamy na tabákové výrobky⁵⁹, jakož i „vývoj [posledně uvedených předpisů] stále restriktivnějším směrem [...], který souhlasí s přesvědčením, že tato reklama způsobuje citelné zvýšení spotřeby tabáku“⁶⁰.

95. Moje analýza v tomto smyslu bude sledovat úvahu obvykle sledovanou Soudním dvorem, pokud jde o cíl spočívající v odstranění narušování hospodářské soutěže nebo o cíl týkající se odstranění překážek obchodu⁵⁸. Nejprve se budu věnovat existenci (při přijetí napadené směrnice) údajných rozdílů mezi vnitrostátními právními úpravami v oblastech zahrnutých články 3 a 4 této směrnice, posléze účinkům těchto předpokládaných rozdílů na vytváření a fungování vnitřního trhu a nakonec cíli těchto článků 3 a 4, a poté z toho vyvodím nezbytné důsledky, pokud jde o náležitost volby článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice (v oblastech zahrnutých uvedenými články 3 a 4).

97. Je nesporné, že tomu tak bylo rovněž v době přijetí napadené směrnice nejen v případě reklamy na tabákové výrobky, ale také v případě sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky. To jasně vyplývá z přezkumu vnitrostátních právních předpisů, který Komise detailně a přesně provedla a který vylíčila v bodě 4 důvodové zprávy

58 — Jedná se o úvahy, které jsem shrnul v bodě 90 tohoto stanoviska.

59 — Viz bod 96.

60 — Bod 97.

k návrhu směrnice, který předložila dne 20. června 2001⁶¹. To mimoto zdůrazňují první a třetí bod odůvodnění napadené směrnice⁶².

98. To platilo tím spíše, že směrnice byla přijata přesně jeden rok před rozšířením Evropské unie o deset nových členských států. Blížkost této vyhlídky pouze zvyšovala nebezpečí rozdílů ve vnitrostátních právních úpravách v dotyčné oblasti v krátkodobém nebo střednědobém termínu⁶³.

61 — Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o sblížení právních a správních předpisů členských států v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky [KOM(2001) 283 konečné, dále jen „návrh směrnice“]. Jak Komise připomněla na jednání, během předložení tohoto návrhu směrnice byly reklama na tabákové výrobky nebo sponzorství související s takovými výrobky předmětem částečného zákazu v šesti členských státech (Spolkové republice Německo, Řecké republice, Španělském království, Lucemburském velkovévodství, Rakouské republice a Švédském království), úplného zákazu ve čtyřech z nich (Francouzské republice, Italské republice, Portugalské republice a Finské republice) a zákonodárných prací za účelem úplného zákazu v pěti ostatních (Belgickém království, Dánském království, Irsku, Nizozemském království a Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku).

62 — První bod odůvodnění uvádí, že „[e]xistují rozdíly mezi právními a správními předpisy členských států o reklamě na tabákové výrobky a souvisejícím sponzorství“. Třetí bod odůvodnění zdůrazňuje, že „[p]rávní předpisy členských států, které mají být sblížovány, mají chránit veřejné zdraví regulací propagace tabáku, návykového produktu odpovědného ročně za více než půl milionu úmrtí ve Společenství, a tím se má přecházet situaci, kdy mladí lidé začínají v důsledku propagace kouřit již v raném věku a stávají se závislými“.

63 — Na zasedání Komise upřesnila, že některé nové členské státy stanoví úplný zákaz reklamy a sponzorství souvisejících s tabákovými výrobky (jako např. Česká republika, Lotyšská republika a Litevská republika), zatímco jiné připouštějí takové postupy s výhradou respektování některých podmínek (jako např. Maďarská republika a Maltská republika).

99. Toto konstatování nelze zpochybnit skutečností, že jak uvádějí bod 5 důvodové zprávy návrhu směrnice a osmý bod odůvodnění uvedené směrnice, při přijímání směrnice probíhala v rámci Světové zdravotnické organizace (WHO) jednání za účelem vypracování rámcové úmluvy pro boj proti tabáku (dále jen „úmluva WHO“).

100. Je totiž sice pravda, že cílem tohoto návrhu úmluvy WHO bylo snížení spotřeby tabákových výrobků zejména stanovením úplného zákazu reklamy na tabákové výrobky, jejich propagace a sponzorství souvisejícího s takovými výrobky, který mohl sblížit vnitrostátní právní úpravy v dané oblasti, to však nemění nic na tom, že tato jednání probíhala ještě v době přijetí napadené směrnice (dne 26. května 2003), a i když jednání vyústila krátce poté (již následující měsíc) v přijetí úmluvy WHO, ta vstoupila v platnost až dne 27. února 2005 a ještě dodnes nezavazuje všechny členské státy Evropského společenství⁶⁴.

64 — K dnešnímu dni tři členské státy úmluvu WHO sice po jejím přijetí podepsaly, ale dosud neratifikovaly. Jedná se o Českou republiku, Italskou republiku a Polskou republiku.

101. Ostatně, i když článek 13 uvedené úmluvy, který se týká reklamy na tabákové výrobky, jejich propagace a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, může skutečně omezit rozdíly ve vnitrostátních právních úpravách v dané oblasti, jeho cílem není nicméně zrušit je úplně a ihned a rovněž nevylučuje nebezpečí rozdílného vývoje. Na základě uvedeného čl. 13 odst. 2 smluvní strany mají totiž na výběr zavedení, ve lhůtě pěti [let] po vstupu úmluvy WHO v platnost (to znamená do 27. února 2010), úplného zákazu těchto jednotlivých obchodních operací (včetně operací majících přeshraniční charakter), nebo pouze některých restrikcí nebo omezení v dané oblasti.

102. Z toho vyplývá, že v době přijetí napadené směrnice přetrvávaly významné rozdíly ve vnitrostátních právních úpravách v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky (zejména v oblastech zahrnutých články 3 a 4 uvedené směrnice) a že tyto rozdíly zdaleka nebyly odstraněny.

103. Poté, co byly připomenuty tyto okolnosti, je třeba určit účinky takových rozdílů na vytváření a fungování vnitřního trhu.

ii) Účinky existujících a budoucích rozdílů v oblastech zahrnutých články 3 a 4 napadené směrnice na vytváření a fungování vnitřního trhu

104. Na rozdíl od žalobkyně se domnívám, že rozdíly ve vnitrostátních právních úpravách členských států existující v době přijetí napadené směrnice, jakož i nestejnorodý vývoj uvedených právních úprav v oblastech zahrnutých články 3 a 4 uvedené směrnice, nebyly bez dopadu na vytváření a fungování vnitřního trhu, jelikož podle mého názoru takové rozdíly (existující a budoucí) mohly být na překážku volnému pohybu zboží a volnému pohybu služeb nebo s sebou nesly pravděpodobné nebezpečí vzniku nových překážek tohoto obchodu.

105. Nejprve je totiž nutné konstatovat, že jak zdůrazňuje šestý bod odůvodnění napadené směrnice, služby informační společnosti, jakož i rozhlasové programy (které ostatně mohou být simultánně přenášeny na internetu) mají silně přeshraniční rozměr⁶⁵.

65 — Jak Francouzská republika upřesnila v bodě 30 svého spisu, pokrytí rozhlasových vysílání, které se mění v závislosti na použitém frekvenčním pásmu, se může rozprostírat na několika tisících kilometrech od místa vysílání. Některé rozhlasové stanice se obracejí právě na zahraniční posluchače (BBC World, Radio France International, Deutsche Welle).

106. Tiskoviny se tomuto jevu internacionalizace médií nevymykají. Ze zprávy vypracované v roce 1997 Komisí totiž vyplývá, pokud jde o trh s tiskem, že pohyb novin, časopisů a magazínů mezi členskými státy je skutečností, která zdaleka není zanedbatelná⁶⁶. To je zvláště případ zemí, které sdílejí takový společný jazyk, jako je francouzština (Belgie, Francie, Lucembursko), angličtina (Irsko, Spojené království) nebo němčina (Německo, Rakousko, region Bolzano v Itálii). Mimoto dovoz tiskovin pocházejících z jiných členských států je patrně velmi rozšířen v Belgii, Nizozemsku, Dánsku, Finsku a Švédsku. Konečně, některé publikace mají již dlouho významnou čtenářskou obec za státními hranicemi, a jsou tak neustále vyváženy do jiných členských států než do států, ze kterých pocházejí⁶⁷. K tomuto tradičnímu obchodu tiskovin v papírové podobě je třeba připojit všechny neustále se vyvíjející tiskoviny, které nyní existují díky internetu, kde je již mnoho publikací dostupných.

107. Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, je trh s tiskovinami, stejně jako trh rozhlasový, trhem, na kterém je obchod mezi členskými státy poměrně

významný a který směřuje k tomu, aby se ještě více rozvíjel zejména z důvodu propojení dotyčných médií s internetem, který představuje přeshraniční médium *par excellence*.

108. Trh s tabákovými výrobky, jak Soudní dvůr zdůraznil, je přitom rovněž trhem, na kterém je obchod mezi členskými státy poměrně významný⁶⁸. Mimoto je obecně přijímáno, že reklama, jakož i v určité míře sponzorství, přispívají citelně ke zvýšení spotřeby těchto výrobků a podněcují zvláště mladé lidi „přikročit k činu“ a vystavit se tak nebezpečí závislosti na uvedených výrobcích⁶⁹.

109. Za těchto podmínek tabákový průmysl má veškerý zájem rozvíjet marketingové strategie v mezinárodním měřítku za účelem propagace svých výrobků zejména na trhu Společenství, k čemuž používá širokou škálu reklamních prostředků nebo prostředků pro sponzorství, jejichž výhoda spočívá v možnosti takového přeshraničního pokrytí, jaké mají mezi jiným písemný tisk, rozhlas a internet.

66 — Tato zpráva, která byla založena Komisí do spisu, se nazývá „Newspaper distribution and pricing structure of crossborder printed press within the Member States and its effect on the free circulation of printed media within the European Union“.

67 — Lze uvést zejména „The Times“ nebo „Le Monde“ a v případě odborného tisku „The Financial Times“, „The Economist“, „Newsweek“ nebo dále „Handelsblatt“.

68 — Viz zejména výše uvedené rozsudky BAT (bod 64), Arnold André (bod 39) a Swedish Match (bod 38).

69 — Soudní dvůr to zdůraznil zejména ve výše uvedených rozsudcích Německo v. Parlament a Rada (bod 97, uvedený v bodě 96 tohoto stanoviska), BAT (bod 67), Arnold André (body 38 a 40) a Swedish Match (body 37 a 39).

110. Z toho vyvozují, že v důsledku existujících rozdílů v době přijetí napadené směrnice ve vnitrostátních právních úpravách v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, zejména v oblasti tisku, rozhlasu nebo služeb informační společnosti, skutečně došlo k narušování volného pohybu zboží, jakož i volného pohybu služeb⁷⁰.

111. Mimoto a v každém případě je nutno uznat, že vzhledem k vývoji uvedených právních úprav stále restriktivnějším směrem (který může po vstupu úmluvy WHO v platnost pouze zesílit) bylo vysoce pravděpodobné, že vyvstanou a vyvinou se takové překážky⁷¹.

112. Pokud totiž jde o *tiskoviny*, je důležité mít na mysli, že k uvažovanému datu již několik členských států zakazovalo reklamu na tabákové výrobky na takových prostředcích (včetně těch pocházejících z jiných

členských států) nebo se ji chystaly zakázat⁷². Ostatně nedávné legislativní reformy potvrzují, že se v tomto smyslu rýsovala silná, nijak popíraná, tendence. Nová španělská právní úprava, která významným způsobem posiluje omezení, která byla až do té doby stanovena v oblasti reklamy na uvedené výrobky, o tom jasně podává důkaz⁷³.

113. Taková vnitrostátní pravidla, která stanoví některé podmínky, které musí splňovat

70 — Ostatně, je zajímavé připomenout, že zelená kniha Komise o obchodních sděleních na vnitřním trhu vypracovaná v roce 1996 (kterou hojně konzultovaly různé zúčastněné kruhy) již jasně ukázala, že rozdílnost ve vnitrostátních právních úpravách v oblasti reklamy a sponzorství obecně vnímaly subjekty (reklamní agentury, inzerenti, tiskové a rozhlasové instituce) jako významný zdroj potíží pro rozvinutí jejich činností v přeshraničním měřítku v dané oblasti, v rozsahu skoro rovném potížím vyplývajícím z kulturních zvláštností toho nebo toho členského státu [KOM(1996) 192 konečně (první část)].

71 — Viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada (bod 97, pokud jde o tiskoviny).

72 — To vyplývá ze srovnávací právní studie v bodě 4 důvodové zprávy k návrhu směrnice (viz bod 97 tohoto stanoviska). Podle této studie Švédské království, Francouzská republika, Italská republika a Portugalská republika zakazovaly jakoukoli reklamu na tabákové výrobky v tisku, včetně tisku pocházejícího z jiných členských států. Pokud jde o Irsko a Nizozemské království, chystala se tak učinit rovněž. Podle téže studie ze všech tehdejších členských států pouze Finská republika výslovně stanovila, že na zahraniční tisk, jehož hlavním cílem není reklama na tabákové výrobky, se takový zákaz nevztahuje, zatímco Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Dánské království a Belgické království, která se chystala posílit svou právní úpravu v dané oblasti, měla zřejmě v úmyslu zavést podobný zákaz.

73 — Španělský zákon ze dne 26. prosince 2005 [Ley de Medidas sanitarias frente al tabaquismo y reguladora de la venta, el suministro, el consumo y la publicidad de los productos del tabaco (BOE č. 309, ze dne 27. prosince 2005, s. 42241)]. Článek 9 odst. 1 tohoto zákona stanoví zásadu, podle které sponzorství související s tabákovými výrobky, jakož i jakýkoli druh reklamy a propagace související s takovými výrobky jakýmkoli způsobem nebo prostředkem (mj. prostřednictvím prodejních automatů a služeb informační společnosti) jsou zakázány, kromě výjimek taxativně vypočtených. Pokud jde o tiskoviny, z tohoto obecného zákazu jsou vyňaty pouze publikace určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem, jakož i publikace, které obsahují reklamu na tabákové výrobky, které jsou vydávány a tištěny ve třetích zemích, pokud uvedené publikace nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství, jestliže se neobracejí v první řadě na nezletilé. Tato nová ustanovení jsou velmi blízká ustanovením stanoveným v článku 3 napadené směrnice. Pro pochopení významu cesty, kterou urazila španělská právní úprava v dané oblasti, viz bod 4.1.3 důvodové zprávy k návrhu směrnice.

tiskoviny, aby mohly být uváděny na trh, mají přímý dopad na samotný obsah těchto výrobků.

účinkem jako množstevní omezení dovozu, stanoveného v článku 28 ES⁷⁶.

114. Cílem těchto pravidel je totiž vyloučit zařazení reklamních inzerátů do takových prostředků, jako jsou noviny, časopisy nebo magazíny, jejichž by byly nedílnou součástí. Uvedená pravidla tak nutí tiskové společnosti usazené v jiných členských státech, které nepodléhají takovým pravidlům, v důsledku toho změnit obsah publikací, které nevyhovují těmto podmínkám.

116. I kdyby bylo na zákaz nebo omezení reklamy na tabákové výrobky prostřednictvím tisku nahlíženo tak, že se týká pouhých modalit prodeje těchto výrobků (nutno odlišovat od tiskovin), nemění to v každém případě nic na tom, že rovněž z tohoto úhlu pohledu taková opatření citelně omezují přístup na trh tabákových výrobků, které jsou dováženy z jiných členských států, a postihují obchodování s uvedenými výrobky závažněji než obchodování s tuzemskými výrobky.

115. Z toho vyplývá, že v souladu s rozsudkem ze dne 26. června 1997, *Familiapress*⁷⁴, se spíše domnívám, že i když se opatření zákazu nebo omezení reklamy na tabákové výrobky vztahují na způsob podpory prodeje zboží, neomezují se na regulaci pouhých modalit prodeje ve smyslu judikatury vyplývající z rozsudku *Keck a Mithouard*⁷⁵, takže nemohou být vyňata ze zákazu opatření s rovnocenným

117. Jak totiž zdůraznil generální advokát Jacobs ve svém stanovisku k věci *Gourmet International Products*⁷⁷, reklama hraje hlavní roli v rámci zavádění nového výrobku nebo při vstupu na nový trh. Ve skutečnosti mimo rozvoj spotřeby některých výrobků rozšířením klientely je cílem inzerentů především přesvědčit ty, kteří již takový výrobek spotřebovávají, změnit značku, přičemž vycházejí ze skutečnosti, že chybí-li reklama, je málo pravděpodobné, že se dotyčné osoby vzdají svých zvyků ve spotřebě.

74 — C-368/95, Recueil, s. I-3689 (viz body 11 a 12). Rakouská právní úprava zpochybněná v této věci zakazovala vydavatelům periodického tisku navrhopvat spotřebitelům účastnit se loterie. Tato právní úprava měla za následek, že na rakouském území bylo zakázáno prodávat periodický tisk produkovaný v tomto státě podnikem usazeným v jiném členském státě, jestliže tento periodický tisk obsahoval hádanky odměňované cenou nebo soutěže.

75 — Rozsudek ze dne 24. listopadu 1993 (C-267/91 a C-268/91, Recueil, s. I-6097).

76 — Body 15 a 16 výše uvedeného rozsudku *Keck a Mithouard*.

77 — Rozsudek ze dne 8. března 2001 (C-405/98, Recueil, s. I-1795, bod 36).

118. Tato analýza, která byla rozvedena, co se týče švédské právní úpravy, která zakazuje zařadit reklamní inzeráty související s alkoholickými nápoji zejména do periodických publikací určených spotřebitelům, je použitelná na vnitrostátní opatření zákazu nebo omezení reklamy na tabákové výrobky v člancích takového tisku, jako jsou noviny, časopisy a magazíny, které se rovněž obracejí na spotřebitele. To platí tím spíše, že spotřebitelské zvyky se ukazují být zvláště odolné, pokud jde o tabákové výrobky, neboť spotřebitelé zůstávají věrní výrobku té nebo té značky (nejčastěji jedinému výrobku), který si vybrali ze začátku a který se pro ně stal důvěrně známým.

119. Z toho vyplývá, že, jak rozhodl Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Gourmet International Products, přičemž vycházel z logiky judikatury, která je výsledkem výše uvedeného rozsudku Keck a Mithouard, taková opatření, která postihují uvádění takových výrobků na trh závažněji než uvádění tuzemských výrobků na trh, představují překážku volného pohybu zboží zakázanou článkem 28 ES⁷⁸.

120. Vyvozuji z toho, že stejně jako vnitrostátní pravidla týkající se výroby, propagace

a prodeje tabákových výrobků⁷⁹ mohou pravidla týkající se reklamy – prostřednictvím tisku – na tytéž výrobky svou povahou představovat překážky volného pohybu zboží.

121. K tomuto dopadu na volný pohyb tiskovin nebo tabákových výrobků je třeba připojit dopad na volný pohyb reklamních služeb.

122. Právní úprava členského státu, která zakazuje nebo omezuje zařazení reklamních inzerátů, souvisejících s takovým zbožím, jako jsou tabákové výrobky, do tisku, totiž omezuje možnost tiskových společností usazených v tomto státě nabízet inzerentům usazeným v jiných členských státech reklamní plochy v jejich publikacích⁸⁰. Dodávám, že takovou právní úpravou je negativně dotčena přeshraniční nabídka reklamních ploch zvláštním způsobem vzhledem k mezinárodnímu charakteru trhu s reklamou na tabákové výrobky⁸¹.

123. Vzhledem k veškerým těmto úvahám o tiskovinách se domnívám, že účinkem

78 — Viz body 18 až 25.

79 — Viz výše uvedené rozsudky BAT (bod 64), Arnold André (bod 39) a Swedish Match (bod 38).

80 — Viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Gourmet International Products (bod 38).

81 — Tamtéž (bod 39).

rozdílů existujících v době přijetí napadené směrnice ve vnitrostátních právních úpravách v oblasti reklamy – prostřednictvím tisku – na tabákové výrobky (jejichž cílem je většinou omezit nebo zakázat takovou reklamu) bylo nevyhnutelně narušování nejen volného pohybu zboží, ale i volného pohybu služeb. Vzhledem k vývoji těchto vnitrostátních právních úprav stále restriktivnějším směrem bylo ostatně velice pravděpodobné, že se takové překážky zintenzívní a rozšíří do nových členských států.

(v návaznosti na směrnici o elektronickém obchodu⁸²). Tyto vnitrostátní právní úpravy rovněž odrážejí rostoucí povědomí veřejnosti o škodlivosti spotřeby tabákových výrobků pro zdraví, neboť jejich cílem je zakázat nebo omezit reklamu na takové výrobky.

124. Podle mého názoru je srovnatelný závěr nutný, pokud jde o reklamu na tabákové výrobky v *rozhlase* a ve *službách informační společnosti*.

126. Taková opatření negativně postihují přeshraniční nabídku reklamních ploch rozhlasovými subjekty nebo poskytovateli služeb informační společnosti, kteří jsou usazeni v členském státě (kde jsou uvedena pravidla platná) inzerentům usazeným v jiném členském státě (kde taková pravidla neexistují).

125. Jak jsme totiž viděli, v době přijetí napadené směrnice již mnohé členské státy v dané oblasti přijaly právní předpisy nebo se chystaly tak učinit, ať už šlo o rozhlas (v návaznosti na směrnici TVBH, která, připomínám, zakazuje jakoukoli formu televizní reklamy na tabákové výrobky), nebo o služby informační společnosti

127. Mimoto a v souvislosti s tím mohou tato opatření zákazu nebo omezení reklamy na tabákové výrobky být na překážku vysílání rozhlasových programů a elektronických sdělení (spadajících do oblasti služeb informační společnosti) mezi členskými státy, jestliže uvedené programy nebo sdělení obsahují reklamní inzeráty na uvedené výrobky.

82 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399). Tato směrnice, která byla přijata na základě článku 95 ES, obsahuje některá ustanovení týkající se obchodních sdělení, která, přestože se nevěnují konkrétně reklamě na tabákové výrobky, mohla přispět, stejně jako opatření úmluvy WHO, k přijetí vnitrostátních opatření ohledně tohoto bodu. Viz například španělská právní úprava z 26. prosince 2005 uvedená v poznámce pod čarou č. 73 tohoto stanoviska.

128. Z toho vyplývá, že takové vnitrostátní úpravy, které existovaly již v době přijetí napadené směrnice nebo měly být pravděpodobně brzy přijaty, představovaly skutečné, nebo potenciální překážky volného pohybu služeb.

129. Totéž platilo pro sponzorství rozhlasových programů subjekty trhu s tabákem. Tato činnost se nevyvíjela restriktivnímu vývoji vnitrostátních právních předpisů z hlediska způsobů propagace takových výrobků. Rozdíly ve vnitrostátních právních úpravách v dané oblasti se již vyskytovaly v době přijetí napadené směrnice nebo se pravděpodobně mohly brzy vyskytnout.

130. Takové rozdíly přitom mohou způsobit omezení volného pohybu služeb, zejména zbavením rozhlasových společností usazených v členském státě (kde je opatření zákazu platné) možnosti, aby jakožto příjemci služeb byly sponzorovány podniky zabývajícími se výrobou nebo distribucí tabákových výrobků, které jsou usazeny v jiném členském státě (kde takové opatření neexistuje).

131. Všechny tyto překážky volného pohybu služeb v oblasti rozhlasu a služeb informační společnosti, jakož i překážky volného pohybu zboží a volného pohybu služeb v oblasti tisku, mohly plně odůvodnit zásah zákonodárce Společenství na základě článku 95 ES

za účelem ukončení rozdílného vývoje vnitrostátních právních úprav v dané oblasti, který významně přispíval k rozdělení vnitřního trhu.

132. Za těchto podmínek není důležité, zda rozdíly mezi těmito právními úpravami (existujícími nebo budoucími) mohly rovněž způsobit narušování hospodářské soutěže v rámci Společenství.

133. Pro ujištění se, že podmínky použití článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice v oblastech zahrnutých jejími články 3 a 4 jsou splněny, je naproti tomu důležité konečně ověřit, zda je cílem článků 3 a 4 skutečně odstranění či předcházení takovým překážkám.

iii) Cíl článků 3 a 4 napadené směrnice

134. Podle mého názoru je skutečným cílem článků 3 a 4 napadené směrnice ve spojení s článkem 8 této směrnice (jak to stanoví

článek 1 směrnice)⁸³ jednak odstranění existujících překážek volného pohybu zboží a volného pohybu služeb, a jednak předcházení pravděpodobnému výskytu nových překážek.

135. Zajisté si lze zpočátku klást otázku, jak zákaz některých forem reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, stanovený v těchto člancích 3 a 4, může přispívat k odstranění překážek obchodu v dané oblasti. Nevede nakonec zásah zákonodárce Společenství k zachování takových překážek spíše než k jejich odstranění tím, že nahradí překážky vyplývající z vnitrostátních právních úprav překážkami vyplývajícími z uvedených článků 3 a 4?

136. Jakkoli se tato situace může zdát paradoxní, nemění to nic na tom, že články 3 a 4 napadené směrnice v mnoha ohledech skutečně přispívají k odstranění překážek obchodu, a to obchodu týkajícího se zboží a zároveň obchodu týkajícího se služeb.

83 — Připomínám, že článek 1 napadené směrnice zní následovně:
 „1. Cílem této směrnice je sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a jejich propagace:
 a) v tisku a jiných tištěných publikacích,
 b) v rozhlasovém vysílání,
 c) ve službách informační společnosti a
 d) sponzorstvím souvisejícím s tabákovými výrobky, včetně bezplatného rozdělování tabákových výrobků.
 2. Tato směrnice má zajistit volný pohyb dotčených médií a souvisejících služeb a odstranit překážky pro fungování vnitřního trhu.“

137. Nejprve, jak Soudní dvůr již připustil ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada, cílem zákazu reklamy na tabákové výrobky v časopisech, magazínech a novinách (jak je stanovený v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice) je zajistit volný pohyb těchto tiskovin, stejně jako směrnice TVBH, která (jak jsem uvedl) zakazuje televizní reklamu na tabákové výrobky s cílem podporovat volný přenos televizních programů⁸⁴.

138. Zavedení takového opatření zákazu, které se má použít jednotným způsobem v celém Společenství, směřuje k zabránění tomu, aby pohyb tiskovin uvnitř Společenství nebyl narušován podle přání každého členského státu v závislosti na té nebo té existující nebo budoucí vnitrostátní úpravě v dané oblasti.

139. Vedle zájmu, který představuje uvedené opatření z hlediska přehlednosti a stability právního rámce, do kterého spadá uvádění těchto tiskovin na trh, což může přispívat jenom k zaručení jejich volného pohybu, je třeba konkrétněji dodat, že čl. 3 odst. 1 napadené směrnice výslovně připouští zařazení reklamy na tabákové výrobky do některých publikací, zvláště do těch, které jsou

84 — Viz bod 98 (uvedený v bodě 19 tohoto stanoviska).

určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem⁸⁵. Tento čl. 3 odst. 1 opět stanoví zásadu, podle které se tento typ publikací má volně pohybovat uvnitř Společenství, i když tyto publikace obsahují reklamní sdělení související s tabákovými výrobky.

140. Krom toho připomínám, že článek 8 napadené směrnice na rozdíl od zrušené směrnice výslovně stanoví, že „[č]lenské státy nezakazují ani neomezí volný pohyb zboží [...], kter[é] je v souladu s touto směrnicí“.

141. Je tomu tak tím spíše, že, opět na rozdíl od předešlé směrnice⁸⁶, napadená směrnice neobsahuje žádné ochranné ustanovení, které by svěřovalo členským státům pravomoc, s výhradou dodržení Smlouvy, stanovit přísnější požadavky (než stanovené dotyčnou směrnicí), které považují za nezbytné pro zajištění ochrany lidského zdraví v oblasti reklamy na tabákové výrobky nebo sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky.

85 — Tato ustanovení jsou doslova převzatá z ustanovení, která se nacházela v čl. 3 odst. 5 první odrážce zrušené směrnice.

86 — Viz článek 5 zrušené směrnice (uvedený v bodě 13 tohoto stanoviska).

142. Článek 8 napadené směrnice tak brání zejména tomu, aby členské státy kladly překážky pohybu publikací uvnitř Společenství, které jsou určeny výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem, pouze z toho důvodu, že tyto publikace obsahují reklamní inzeráty na tabákové výrobky, neboť právě v tomto případě jsou tyto tiskoviny zcela v souladu s čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice.

143. Tímto článkem 8 zákonodárce Společenství zohlednil pokyny dané výše uvedeným rozsudkem Německo v. Parlament a Rada. Připomínám, že neexistence ustanovení o volném pohybu spojená s existencí ochranného ustanovení měla totiž bezpochyby velkou váhu při rozhodnutí Soudní dvora zrušit směrnicí 98/43⁸⁷.

144. Význam, který Soudní dvůr vyhradil existenci ustanovení o volném pohybu, byl později potvrzen ve výše uvedeném rozsudku BAT ohledně směrnice 2001/37 (týkající se, připomínám, výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků). V tomto rozsudku totiž Soudní dvůr poukázal na to, že na rozdíl od zrušené směrnice obsahuje tato směrnice ustanovení zajišťující volný pohyb, a vyvodil z toho závěr, že toto ustanovení „tím, že zakazuje členským stá-

87 — Viz body 101 až 104 rozsudku (uvedeného v bodě 22 tohoto stanoviska).

tům, aby z důvodů týkajících se aspektů, které harmonizují, bránily dovozu, prodeji a spotřebě tabákových výrobků, které jsou v souladu se směrnicí [2001/37], jí dodává její plnou účinnost z hlediska jejího cíle zlepšovat podmínky fungování vnitřního trhu“⁸⁸.

145. Obdobný závěr je nutno učinit v případě napadené směrnice. Článek 8 směrnice jí dodává plnou účinnost z hlediska jejího cíle vyjádřeného v jejím čl. 1 odst. 2 spočívajícího ve zlepšování podmínek fungování vnitřního trhu⁸⁹.

146. Jak jsme právě viděli, je tomu tak v případě volného pohybu zboží. Je tomu tak rovněž v případě volného pohybu služeb, který je také upraven v uvedeném článku 8 a jehož cíl je společně s ním sledován články 3 a 4 napadené směrnice.

147. Nejprve je třeba uvést, že cílem čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce této směrnice⁹⁰ je totiž povolit poskytování reklamní plochy

v publikacích určených výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem tiskovými podniky usazenými v členském státě inzerentům usazeným v jiném členském státě. Cílem tohoto čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce je rovněž povolit poskytování reklamních služeb, kterými reklamní agentury usazené v členském státě poskytují inzerentům usazeným v jiném členském státě služby zařazení reklamních inzerátů na tabákové výrobky do publikací, které jsou tištěné a vydávané ve třetích zemích a které nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství. Uvedený čl. 3 odst. 1 první pododstavec přispívá povolením takových poskytování služeb k odstranění existujících nebo pravděpodobných překážek v oblasti reklamy na tabákové výrobky.

148. Mimoto a především je obecněji cílem definice opatření spočívajícího v zákazu dotyčných forem reklamy a sponzorství v článcích 3 a 4 napadené směrnice, který se má použít jednotným způsobem v celém Společenství, zabránit, aby volný pohyb služeb v sektoru dotyčných médií nebyl narušen podle vůle každého členského státu v závislosti na té nebo té existující nebo budoucí vnitrostátní právní úpravě.

149. Tak tomu je zvláště u vysílání rozhlasových programů a elektronických sdělení

88 — Bod 74.

89 — Připomínám, že uvedený čl. 1 odst. 2 uvádí, že „[t]ato směrnice má zajistit volný pohyb dotyčných médií a souvisejících služeb a odstranit překážky pro fungování vnitřního trhu“.

90 — Připomínám, že tento čl. 3 odst. 1 první pododstavec stanoví, že „[r]eklama v tisku a jiných tištěných publikacích se omezuje na publikace určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem a na publikace, které jsou tištěné a vydávané ve třetích zemích, pokud tyto publikace nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství“.

mezi členskými státy, které spadají do oblasti služeb informační společnosti. Stejně jako článek 13 směrnice TVBH, který zakazuje televizní reklamu na tabákové výrobky s cílem podporovat volný přenos televizních programů⁹¹, cílem čl. 3 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 napadené směrnice, které zakazují reklamu na uvedené výrobky v rozhlasu a ve službách informační společnosti, je podporovat volné vysílání rozhlasových programů a šíření služeb informační společnosti.

150. Ostatně a v každém případě, jak to zdůraznily Parlament, Rada a Komise, se zákaz reklamy na tabákové výrobky ve službách informační společnosti ukazuje být nezbytný vzhledem k jevu konvergence médií, aby se zabránilo obcházení zákazu takové reklamy v tištěných publikacích elektronicky⁹². Jak jsem přitom již uvedl, cílem tohoto zákazu je skutečně odstranění překážek obchodu, zejména v oblasti volného pohybu zboží. Článek 3 odst. 2 napadené směrnice tedy v každém případě přispívá k fungování vnitřního trhu, takže použití

článku 95 ES pro přijetí uvedeného čl. 3 odst. 2 je zjevně odůvodněné⁹³.

151. Takový příspěvek k odstranění překážek volného pohybu služeb, jaký ve svém celku poskytují články 3 a 4 napadené směrnice, je posílen ustanovením o volném pohybu nacházejícím se v článku 8 uvedené směrnice. Uvedený článek 8 tím, že brání tomu, aby členské státy zakázaly nebo omezily volný pohyb služeb, stejně jako zboží, které jsou v souladu s napadenou směrnicí, dodává této směrnicí z hlediska cíle zlepšování podmínek fungování vnitřního trhu její plnou účinnost.

152. Podle mého názoru z veškerých těchto úvah vyplývá, že podmínky použití článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice byly pro přijetí uvedených článků 3 a 4 splněny, aniž by bylo nezbytné zkoumat, zda tyto články přispívají rovněž k odstranění případného narušování hospodářské soutěže.

153. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nelze tento závěr zpochybnit skutečností, že

91 — To Soudní dvůr zdůraznil, připomínám, ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada (bod 98).

92 — Viz bod 73 tohoto stanoviska.

93 — Viz, pokud jde o srovnatelné úvahy, výše uvedené rozsudky Německo v. Parlament a Rada (bod 100) a BAT (bod 82).

jak umožňují vytušit třetí, osmý a devátý bod odůvodnění napadené směrnice, ochrana veřejného zdraví široce inspirovala volbu učiněnou zákonodárcem Společenství při přijímání uvedené směrnice, zvláště co se týče jejích článků 3 a 4. Znovu v tomto bodě odkazují na ustálenou judikaturu Soudního dvora, kterou jsem již uvedl⁹⁴.

letáky a prospekty, a ne pouze noviny, časopisy a magazíny.

154. Podle mého názoru také nelze tentýž závěr zpochybnit tezí žalobkyně, podle které se zákaz, který je stanovený v čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 napadené směrnice, vztahuje hlavně na reklamní prostředky místního nebo vnitrostátního charakteru, které se nepohybují mezi členskými státy.

156. Je sice pravda, že tento výraz sám o sobě může vzbuzovat myšlenku, že zákaz stanovený v čl. 3 odst. 1 se vztahuje na jakýkoli druh reklamy, která šíří sdělení nebo informace v papírové podobě, to však nemění nic na tom, že je třeba vykládat takový výraz v jeho návaznosti na kontext, jehož je součástí.

157. V tomto ohledu je důležité mít na zřeteli, že napadená směrnice byla přijata ve zvláštním kontextu, poznamenaném tím, že nedlouho předtím Soudní dvůr zrušil celou předešlou směrnici přijatou v dané oblasti.

155. Nejprve je třeba uvést, že nejsem přesvědčen, že výraz „tištěná média“ používaný v uvedeném článku 3, jakož i čl. 1 odst. 1 písm. a) téže směrnice, musí být vykládán tak široce, jak tvrdí žalobkyně, tedy tak, že zahrnuje bulletiny místních sdružení (s cílem sportovním, sociálním, kulturním, politickým nebo náboženským), programy kulturních akcí nebo výstav (především kulturních), plakáty, telefonní seznamy, různé

158. Ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada, ve kterém bylo v tomto smyslu, připomínám, rozhodnuto, Soudní dvůr uvedl, že „[č]lánek 100a Smlouvy by [...] mohl v zásadě umožnit přijetí směrnice zakazující reklamu tabákových výrobků v časopisech, magazínech a novinách s cílem zajistit volný pohyb těchto tiskovin“⁹⁵, a upřesnil, že zákaz reklamy na některých reklamních prostředcích, mezi

94 — Viz body 91 a 92 tohoto stanoviska.

95 — Bod 98.

jinými takových, jako jsou plakáty, nijak nepřispívá k usnadnění obchodu v rámci vnitřního trhu⁹⁶.

159. Za těchto podmínek by bylo překvapivé, kdyby se zákonodárce Společenství, ačkoli o jeho opatření bylo Soudním dvorem rozhodnuto jako o protiprávním a celá předcházející směrnice byla zrušena, rozhodl nezohlednit tyto judikaturou zakotvené požadavky při přijímání napadené směrnice, a vystavit se tak nebezpečí, že jeho kroky budou znovu zpochybněny.

160. Podle mého názoru je tomu tak tím spíše, že dosah zákazu reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, který byl stanoven ve zrušené směrnici, byl citelně omezen napadenou směrnicí v několika aspektech, právě s cílem zohlednit výše uvedený rozsudek Německo v. Parlament a Rada, který je ostatně uveden v šestnáctém bodě odůvodnění posledně uvedené směrnice. Takřka obecný zákaz stanovený předešlou směrnicí nahradil zákaz, který je omezen na některé taxativně vypočtené formy reklamy na tabákové výrobky nebo sponzorství souvisejícího s uvedenými výrobky.

161. Z tohoto zákazu se tak napříště vymykají reklamní prostředky uvedené v bodě 99

uvedeného rozsudku, jako jsou slunečníky, popelníky nebo jiné předměty používané v hotelích, restauracích a kavárnách, jakož i reklamní šoty v kině. Rovněž zákaz sponzorství událostí byl omezen na akce nebo činnosti, které mají přeshraniční účinek (čl. 5 odst. 1 napadené směrnice). V návaznosti na tato ustanovení byl zákaz bezplatného rozdělování tabákových výrobků omezen na pouhý rámec tohoto typu sponzorství (čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice).

162. Tato různá opatření, jejichž cílem je omezit zákaz reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, jakož i zařazení ustanovení o volném pohybu a s tím související odstranění ochranného ustanovení, jasně odrážejí snahu zákonodárce Společenství vyhovět požadavkům vyjádřeným Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada.

163. Nedovedu si tedy představit, z jakého důvodu – snad pouze aby si odporoval a aby odporoval Soudnímu dvoru – by zákonodárce Společenství hodlal dát zákazu reklamy stanovenému v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice tak široký výklad, jaký mu dává žalobkyně.

164. Čtvrtý bod odůvodnění této směrnice mě v tomto smyslu utvrzuje. Připomínám, že

96 – Viz bod 99.

tento bod odůvodnění totiž uvádí, že (kurziva provedena autorem tohoto stanoviska) „[v] důsledku právních a správních předpisů členských států, které zakazují nebo regulují tabákovou reklamu v *publikacích, jako jsou noviny, časopisy a jiný periodický tisk*, existuje patrné riziko vzniku překážek pro volný pohyb tohoto zboží na vnitřním trhu“ a že „[z]a účelem zajištění volného oběhu takových *médií* na celém vnitřním trhu je nezbytné omezit tabákovou reklamu v nich na ty *časopisy a periodický tisk, které nejsou určeny pro širokou veřejnost*, například na publikace určené výlučně pro profesionály v oblasti obchodu s tabákem a na publikace tištěné a vydávané ve třetích zemích, které nejsou určeny v první řadě pro trh Společenství“.

165. Z tohoto bodu odůvodnění, který se odráží v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, vyvozují, že uvedený článek se použije jedině na noviny, časopisy a magazíny (které jedině jsou uvedené v bodě 98 výše uvedeného rozsudku Německo v. Parlament a Rada), to znamená periodický tisk určený široké veřejnosti.

166. Ostatně to je to, co stanovil návrh směrnice. V návaznosti na čtvrtý bod odůvodnění, který rovněž odkazoval na takové publikace, jako jsou noviny, časopisy a jiný periodický tisk, čl. 1 první pododstavec písm. a) a článek 3 uvedeného návrhu upravovaly jedině reklamu „v novinách a ostatních publikacích“, zatímco tento článek 3 byl již právě nazván „Reklama v tištěných médiích a službách informační

společnosti“. Podle mého názoru zachování tohoto názvu potvrzuje výklad, podle kterého, na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, je zákaz reklamy na tabákové výrobky „v tištěných médiích“, stanovený v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, omezen na noviny, časopisy a magazíny, v souladu s tím, co požadoval Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada pro odůvodnění použití článku 100a Smlouvy.

167. Konečně, na rozdíl od toho, co rovněž tvrdí žalobkyně, není pro použití článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice podle mého názoru důležité, že zákaz nacházející se v uvedeném čl. 3 odst. 1 se nepoužije výlučně nebo převážně na přeshraniční situace.

168. V rozsudku ze dne 20. května 2003, Österreichischer Rundfunk a další, totiž Soudní dvůr rozhodl, pokud je o směrnici 95/46 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, že „použití článku 100a Smlouvy jako právního základu nepředpokládá existenci skutečné vazby na volný pohyb mezi členskými státy v každé ze situací, na něž se vztahuje akt založený na takovém základě“⁹⁷. Na podporu tohoto tvrzení Soudní dvůr připomněl, že podle ustálené judikatury „je pro odůvodnění použití článku 100 Smlouvy jako právního

97 — C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Recueil, s. I-4989 (bod 41).

základu nutné, aby účelem aktu přijatého na tomto základě bylo skutečně zlepšení podmínek vytváření a fungování vnitřního trhu⁹⁸. Soudní dvůr dodal, že „opačný výklad by mohl vyvolat riziko, že meze oblasti působnosti [dotyčné] směrnice se stanou obzvláště nejisté a nahodilé, což by bylo v rozporu s jejím základním cílem, kterým je sblížení právních a správních předpisů členských států s cílem odstranění překážek fungování vnitřního trhu vyplývajících právě z rozdílů ve vnitrostátních právních předpisech“⁹⁹.

169. Tato judikatura byla potvrzena Soudním dvorem v rozsudku ze dne 6. listopadu 2003, Lindqvist¹⁰⁰, pokud jde o tutéž směrnici 95/46.

170. To, co platí pro tuto směrnici, platí podle mého názoru i pro napadenou směrnici.

171. Stejně jako Parlament, Rada a Komise¹⁰¹ se totiž domnívám, že případné omezení zákazu reklamy na tabákové

výrobky prostřednictvím tisku pouze na publikace, které jsou šířeny přeshraničně uvnitř Společenství, a ne na publikace, o kterých se předpokládá, že jsou čistě místní nebo vnitrostátní, znamenalo riskovat, že meze oblasti působnosti takového zákazu se stanou obzvláště nejisté a nahodilé. Tato vyhlídka by byla v rozporu jak s požadavky právní jistoty, tak s cílem sledovaným napadenou směrnicí, jímž je, připomínám, podle článku 1 „sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a jejich propagace“ s cílem „zajistit volný pohyb dotčených médií a souvisejících služeb a odstranit překážky pro fungování vnitřního trhu“.

172. Takto je nutné uvažovat i v případě rozhlasového vysílání. Ostatně článek 13 směrnice TVBH, který stanoví, připomínám, že „[v]šechny formy televizní reklamy a teleshoppingu na cigarety a jiné tabákové výrobky jsou zakázány“, se má použít bez ohledu na to, zda je pokrytí dotčeným vysíláním nadnárodní, nebo čistě vnitrostátní.

173. Docházím na základě toho k závěru, že napadená směrnice byla v oblastech zahrnutých jejími články 3 a 4 právem přijata na

98 — Tamtéž. Soudní dvůr mířil na výše uvedené rozsudky Německo v. Parlament a Rada (bod 85) a BAT (bod 60).

99 — Výše uvedený rozsudek Österreichischer Rundfunk a další, bod 42.

100 — C-101/01, Recueil, s. I-12971 (body 40 a 41). Viz v tomto smyslu rovněž, ohledně úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a vykonatelnosti rozhodnutí v civilních a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), rozsudek ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, Sb. rozh. s. I-1383, bod 34), jakož i stanovisko generálního advokáta, autora tohoto stanoviska, k věci, ve které byl vydán tento rozsudek (body 197 až 203).

101 — Viz bod 68 tohoto stanoviska.

základě článku 95 ES. V důsledku toho musí být žalobní důvody vycházející z údajné nesprávné volby právního základu zamítnuty.

(první bod odůvodnění) nebo na přeshraniční povahu těchto médií (šestý bod odůvodnění) není dostatečný pro to, aby založil pravomoc zákonodárce Společenství, a neumožňuje Soudnímu dvoru, aby v tomto bodě vykonával přezkum.

174. V návaznosti na tyto úvahy je třeba zkoumat, zda žalobní důvod vycházející z údajného porušení povinnosti uvést odůvodnění, stanovené v článku 253 ES, je opodstatněný.

B – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z údajného porušení povinnosti uvést odůvodnění stanovené v článku 253 ES

175. Žalobkyně tvrdí, že články 3 a 4 napažené směrnice nejsou dostatečně odůvodněné, takže jsou v rozporu s článkem 253 ES.

176. Pokud jde o zákaz stanovený v čl. 3 odst. 2 této směrnice týkající se služeb informační společnosti a zákaz vyjádřený v čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice týkající se rozhlasových programů, žalobkyně tvrdí, že neuvádějí ani existenci skutečných překážek obchodu, ani existenci narušování hospodářské soutěže. Pouhý odkaz na existenci rozdílů ve vnitrostátních právních úpravách

177. Pokud jde o zákaz stanovený v čl. 3 odst. 1 napažené směrnice týkající se tisku a ostatních tištěných médií, žalobkyně tvrdí, že obecné připomenutí takových rozdílů, jakož i tvrzení, že se již objevily určité překážky obchodu v této oblasti (první bod odůvodnění), což je podle ní nepřesné, neodpovídá požadavkům uvést odůvodnění, které vyplývají z bodu 84 výše uvedeného rozsudku Německo v. Parlament a Rada¹⁰². Jednak dodává, že není učiněn žádný odkaz na případnou existenci citelných narušování hospodářské soutěže, a jednak, že rozšíření dotčeného zákazu na situace, které nemají přeshraniční charakter, není předmětem žádného vysvětlení, které by ho mohlo odůvodnit.

178. Parlament, Rada a Komise, jakož i ostatní vedlejší účastníci zpochybňují tento žalobní důvod, přičemž uvádějí judikaturu Soudního dvora, pokud jde o rozsah povin-

¹⁰² — Žalobkyně připomíná, že v bodě 84 tohoto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, připomínám, že „[k]dyby pouhé konstatování odlišnosti mezi vnitrostátními právními úpravami, jakož i abstraktního rizika překážek základních svobod nebo narušování hospodářské soutěže, které z toho mohou plynout, stačilo k odůvodnění volby článku 100a jako právního základu, soudní kontrola dodržení právního základu by mohla být zbavena veškeré účinnosti“.

nosti uvést odůvodnění, a připomínající, že není důležité, že nebyl učiněn žádný odkaz na případnou existenci narušování hospodářské soutěže, jelikož cílem směrnice je skutečně odstranění překážek obchodu.

179. Rovněž se domnívám, že tento žalobní důvod není opodstatněný.

180. Je třeba připomenout, že totiž podle ustálené judikatury „sice musí být odůvodnění vyžadované článkem 253 ES přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum, nicméně není požadováno, aby odůvodnění upřesňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti“¹⁰³.

181. Z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že „[d]održování povinnosti uvést odůvodnění musí být [...] posuzováno s ohledem nejen na text předpisu, ale také s ohledem na jeho celkovou souvislost, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast, [takže p]okud sporný předpis jasně

uvádí to nejpodstatnější z cíle sledovaného orgánem, bylo by nepřiměřené požadovat zvláštní odůvodnění pro každou technickou volbu provedenou orgánem“¹⁰⁴.

182. Pokud jde o napadenou směrnici, její první, druhý, třetí a dvanáctý bod odůvodnění jasně ukazují, že cílem opatření zákazu reklamy, která zavádí, je prostřednictvím sblížení pravidel použitelných pro některé formy reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky odstranit překážky volného pohybu výrobků nebo služeb (které slouží jako prostředek pro takovou reklamu nebo takové sponzorství), které vyplývají z existujících rozdílů mezi právními a správními předpisy členských států v dané oblasti (inspirovaných snahou předcházet situaci, kdy mladí lidé začínají v důsledku propagace kouřit již v raném věku a stávají se závislími na takovém výrobku) a současně zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví.

183. Hlavní důvody pro přijetí takových opatření jsou dále upřesněny pro každou z uvedených forem reklamy a sponzorství zejména v člancích 3 a 4 napadené směrnice. To je případ reklamy obsažené v některých publikacích (čtvrtý bod odůvodnění), jakož i rozhlasové reklamy a reklamy přenášené službami informační společnosti, jejichž

103 — Viz zejména výše uvedené rozsudky *Arnold André* (bod 61), *Swedish Match* (bod 63) a *Alliance for Natural Health* a další (bod 133). Viz v tomto smyslu rovněž rozsudek ze dne 29. února 1996, *Komise v. Rada* (C-122/94, *Recueil*, s. I-881, bod 29), a výše uvedený rozsudek *BAT* (bod 165).

104 — Viz zejména výše uvedené rozsudky *Arnold André* (bod 62), *Swedish Match* (bod 64) a *Alliance for Natural Health* a další (bod 134). Viz v tomto smyslu rovněž rozsudek ze dne 5. července 2001, *Itálie v. Rada a Komise* (C-100/99, *Recueil*, s. I-5217, bod 64), jakož i výše uvedený rozsudek *BAT* (bod 166).

přeshraniční charakter a přitažlivost pro mladé spotřebitele je zdůrazněn (šestý bod odůvodnění). Je to rovněž případ některých typů sponzorství majících přeshraniční účinky, jako jsou sponzorství rozhlasových programů, jehož zákaz je představen jako prostředek mající zabránit tomu, aby byla obcházena omezení přímých forem reklamy (pátý bod odůvodnění).

184. Podle mého názoru z těchto bodů odůvodnění vyplývá to podstatné z cíle sledovaného Parlamentem a Radou, takže jsou dostačující pro to, aby byla splněna povinnost uvést odůvodnění stanovená v článku 253 ES.

185. Je tomu tak tím spíše, že k návrhu směrnice vypracovanému Komisí, který je součástí kontextu, ve kterém byla napadená směrnice přijata, je připojena důvodová zpráva, která zahrnuje podstatné úvahy o skutkovém a právním stavu, které byly rozhodující pro její přijetí, zvláště, jak jsme již viděli, z hlediska srovnávacího práva.

186. Ostatně je třeba připomenout, že již ve výše uvedeném rozsudku Německo v. Parlament a Rada Soudní dvůr připustil, že „s ohledem na vývoj vnitrostátních právních předpisů, pokud jde o reklamu tabákových výrobků, stále restriktivnějším směrem, který odpovídá přesvědčení, že tato

reklama s sebou nese citelné zvýšení spotřeby tabáku, je pravděpodobné, že v budoucnu vyvstanou překážky volného pohybu tiskovin“ a že v důsledku toho „[č]lánek 100a Smlouvy by mohl [...] v zásadě umožnit přijetí směrnice zakazující reklamu na tabákové výrobky v časopisech, magazínech a novinách s cílem zajistit volný pohyb těchto tiskovin stejně jako směrnice [TVBH]“¹⁰⁵. Z těchto úvah v judikatuře, které je třeba zohlednit jako součásti kontextu, vyplývá, že podrobné odůvodnění, pokud jde o zákaz reklamy na uvedené výrobky v tištěných médiích (stanovený v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice), tím spíše není nutné.

187. Podle mého názoru z toho vyplývá, že znění a kontext této směrnice jednak umožňují zúčastněným kruhům znát důvody zákazů, které jsou stanoveny v člancích 3 a 4 uvedené směrnice, a jednak poskytují Soudnímu dvoru všechny nezbytné okolnosti, aby byl schopen vykonávat přezkum, pokud jde o volbu článku 95 ES jako právního základu napadené směrnice (v oblastech zahrnutých uvedenými články 3 a 4). Analýza, kterou jsem právě provedl ohledně žalobních důvodů vycházejících z údajné nesprávné volby takového právního základu, o tom podává důkaz.

188. Docházím na základě toho k závěru, že žalobní důvod vycházející z údajného porušení povinnosti uvést odůvodnění, v oblastech zahrnutých články 3 a 4 napadené směrnice, musí být rovněž zamítnut.

tomu tak rovněž jednak u čl. 10 odst. 2 této směrnice, který byl jednostranně doplněn Radou¹⁰⁶, a jednak u článku 11 uvedené směrnice, který byl za stejných okolností podstatně změněn¹⁰⁷.

C – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z údajného porušení pravidel stanovených v článku 251 ES o spolurozhodovacím postupu při přijímání napadené směrnice

189. Žalobkyně tvrdí, že směrnice byla přijata v rozporu s pravidly stanovenými v článku 251 ES, která upravují spolurozhodovací postup. Podle ní se totiž Rada neomezila v souladu s postupem stanoveným v čl. 251 odst. 2 druhém pododstavci první odrážce ES na schválení návrhu směrnice ve znění pozměněném Parlamentem, ale v návrhu provedla věcné změny, ke kterým se Parlament nevyjádřil, ačkoliv na základě čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce třetí odrážky ES Rada měla přijmout společný postoj a předat ho Parlamentu, aby se k němu vyjádřil.

191. Parlament, Rada, Komise, jakož i Španělské království a Francouzská republika navrhly tento žalobní důvod zamítnout.

192. Rada, které se tento žalobní důvod přímo týká, se domnívá, že zpochybnění týkající se čl. 10 odst. 2 a článku 11 napadené směrnice je bezpředmětné, jelikož tyto články již byly odpovídajícím způsobem opraveny¹⁰⁸. Mimoto nemá takové zpochybnění v každém případě nic společného

190. Podle žalobkyně k takovému pochybení došlo, pokud jde o čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, když byl výraz „tištěné publikace“ nahrazen výrazem „tištěná média“. Bylo

106 — Do článku 10 napadené směrnice byl doplněn následující odstavce 2: „Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice“.

107 — Den vstupu v platnost napadené směrnice byl posunut na dřívější datum: zpočátku byl stanoven na dvacátý den po dni jejího vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*, posléze byl stanoven na den jejího vyhlášení.

108 — Oprava napadené směrnice (Úř. věst. 2004, L 67, s. 34). Na základě této opravy, ke které došlo po předložení této žaloby, je čl. 10 odst. 2 napadené směrnice zrušen a článek 11 téže směrnice zní následovně: „[t]ato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*“ místo „[t]ato směrnice vstupuje v platnost v den svého vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*“.

s předmětem této žaloby, jelikož tato žaloba se omezuje na zrušení článků 3 a 4 této směrnice.

směrnice), které se s rozšířením Evropské unie brzy rozrostly na více než dvacet úředních jazyků.

193. Pokud jde o čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, Rada tvrdí, že žádná změna se neobjevuje v její anglické verzi, která byla použita během projednávání, a pokud existují změny v jiných verzích směrnice, byly učiněny právníky lingvisty, v souladu s úkolem, který je jim svěřen, pouze aby byly přizpůsobeny různé jazykové verze napadené směrnice referenční verzi anglické, takže na takové změny nelze pohlížet jako na podstatné změny. Mímoto ve své konečné verzi uvedená směrnice byla podepsána jak Radou, tak Parlamentem. Parlament ji tudíž v plném rozsahu schválil.

194. Parlament k tomuto argumentu, ke kterému se připojuje, dodává, že anglická verze není jediná prosta změn (je to rovněž případ španělské a nizozemské verze) a že ostatní verze, které skutečně byly změněny, byly změněny okrajově za účelem harmonizace různých jazykových verzí. Dále podle Parlamentu by bylo zajištění přísné totožnosti mezi jím schváleným zněním a zněním nakonec přijatým spolurozhodnutím neslučitelné s požadavky redakční úpravy, vyplývajícími z existence jedenácti úředních jazyků (v době přijetí napadené

195. Komise, jakož i Španělské království a Francouzská republika souhlasí s touto analýzou.

196. Podle mého názoru je důležité rovnou zamítnout otázku dodržení pravidel stanovených v článku 251 ES při přijetí článků 10 a 11 napadené směrnice. Tato otázka se stala bezpředmětnou z důvodu opravy, která byla učiněna Parlamentem společně s Radou, po předložení dotyčného žalobního důvodu. Ostatně i za předpokladu, že by nedošlo k této opravě, nechápu, jak by zpochybnění předložené žalobkyní ohledně uvedených článků 10 a 11 mohlo odůvodnit zrušení článků 3 a 4 napadené směrnice, které jsou jedinými články, jejichž platnost je zpochybněna.

197. Pokud jde o čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, i když došlo ke změnám, pokud jde o některé jazykové verze, nezdá se mi, že takové změny přesáhly meze, které jsou nutné pro uvedení do souladu různých jazykových verzí aktu Společenství.

198. Docházím na základě toho k závěru, že žalobní důvod vycházející z údajného porušení pravidel stanovených v článku 251 ES při přijímání napadené směrnice musí být rovněž zamítnut.

199. Nyní zbývá zkoumat, zda poslední žalobní důvod uplatněný žalobkyní, který vychází z údajného porušení zásady proporcionality, je opodstatněný.

D – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z údajného porušení zásady proporcionality

1. Argumenty účastníků řízení

200. Žalobkyně tvrdí, že zákazy stanovené v člancích 3 a 4 napadené směrnice jsou nepřiměřené. Na podporu této teze znovu uvádí, že se tyto zákazy vztahují hlavně na čisté místní nebo regionální situace a že v řídkých případech, kdy se použijí na přeshraniční situace, nenarazí dotčený obchod na žádnou existující či potenciální překážku, která může odůvodnit jakákoli opatření zákazu nebo přinejmenším opatření zákazu tak obecná, jako jsou opatření stanovená v uvedených člancích 3 a 4. V tomto ohledu zdůrazňuje, že tyto články

měly být omezeny na reklamní prostředky, které se pohybují mezi členskými státy, stejně jako v případě toho, co je jednak stanoveno v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice pro publikace pocházející ze třetích zemí, které nejsou v první řadě určeny pro trh Společenství (na které se dotčený zákaz nevztahuje), a jednak v článku 5 uvedené směrnice pro sponzorství akcí (které podléhá takovému zakazu pouze tehdy, pokud tyto akce mají přeshraniční účinky).

201. Dále podle žalobkyně dodržování zásady proporcionality si zaslouží tím více zvláštní pozornost, že dotčená opatření zákazu vážně zasahují do takového základního práva, jako je svoboda projevu.

202. Jelikož je totiž reklama definována v čl. 2 písm. b) napadené směrnice jako „jakákoli forma obchodního sdělení s cílem nebo přímým či nepřímým účinkem propagace tabákového výrobku“, zákaz takové reklamy (v člancích 3 a 4 uvedené směrnice) se má použít natolik široce, že je vztažen na výrobky nazývané „diverzifikační“ (to znamená výrobky obchodované pod obchodní známkou pro tabák, aniž by šlo o tabákové výrobky), a jednak na některé tiskové články nebo jiné publikace (napsané novináři na témata mající vztah k výrobě nebo distribuci tabákových výrobků).

203. Dotčená opatření zákazu tedy mohou zbavit vydavatele tisku značných příjmů z reklamy, které představují podstatnou část jejich příjmů zvláště v členských státech, kde, jako v Německu, dotčený sektor nemá právo na peněžitou státní podporu. Takový úbytek výdělků s sebou nese citelné snížení vydavatelské kapacity, ba i uzavření některých vydavatelství, což přispívá významným způsobem k oslabení plurality tisku, a v důsledku toho i svobody projevu.

204. Podle žalobkyně sice může být základní právo na tuto svobodu omezeno takovou naléhavou sociální potřebou, jako je ochrana veřejného zdraví před nebezpečími nadměrného kouření, to však nemění nic na tom, že takové omezení je přijatelné pouze za předpokladu, který žalobkyně zpochybňuje, že neexistují méně restriktivní způsoby, jak vyhovět takové potřebě. Žalobkyně z toho vyvozuje, že rovněž z tohoto úhlu pohledu jsou dotčená opatření zákazu nepřiměřená.

205. Parlament, Rada, Komise, jakož i Španělské království a Francouzská republika navrhuji tento žalobní důvod zamítnout.

206. V tomto smyslu namítají, že v souladu s výše uvedeným rozsudkem BAT má zákonodárce Společenství v dané oblasti širokou posuzovací pravomoc, takže legalita opatření přijatého v této oblasti může být dotčena pouze jeho zjevně nepřiměřeným charakterem. Dodávají, že v rozsudku ze dne 25. března 2004, Karner¹⁰⁹, Soudní dvůr připustil, že přezkum legality vnitrostátní právní úpravy z hlediska svobody projevu je rovněž omezen, pokud jde o tak komplexní a proměnlivou oblast, jako je reklama. Mělo by tomu tak být, i pokud jde o takovou právní úpravu Společenství, jako je napadená směrnice.

207. Mají za to, že v rámci takového přezkumu nejsou opatření zákazu stanovená v článkách 3 a 4 uvedené směrnice zjevně nepřiměřená. Uvedené články 3 a 4 totiž nestanoví úplný zákaz reklamy nebo sponzorství, ale částečný zákaz, který nemá bránit, na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, ani nepřímé reklamě, ani diverzifikačním výrobkům, ani vydávání tiskových článků, které mají vztah k tabákovým výrobkům.

208. Podle Parlamentu, Rady, Komise, jakož i Španělského království a Francouzské

109 — C-71/02, Recueil, s. I-3025.

republiky by ještě větší omezení opatření zákazu stanovených v člancích 3 a 4 napadené směrnice tím, že by z jejich oblasti působnosti byly vyňaty všechny situace, které nemají přeshraniční účinky, bylo v rozporu jednak s cíli uvedenými v čl. 95 odst. 1 ES, neboť by z toho vyplývala narušování hospodářské soutěže, jakož i právní nejistota, a jednak s požadavkem stanoveným v čl. 95 odst. 3 ES spočívajícím v zajištění vysoké úrovně ochrany veřejného zdraví zákonodárcem Společenství. V tomto ohledu Francouzská republika zdůrazňuje, že je důležité zachovat soudržnost, z hlediska úrovně ochrany veřejného zdraví, mezi napadenou směrnicí (pokud jde o propagaci tabákových výrobků) a směrnicí 2001/37 (pokud jde o upozornění na nebezpečnost těchto výrobků).

2. Posouzení

209. Zásada proporcionality, která je součástí obecných zásad práva Společenství, vyžaduje, aby prostředky zavedené předpisem Společenství byly způsobilé k uskutečnění sledovaného cíle a nepřekračovaly meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, přičemž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření

a způsobené nepříznivé následky nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům¹¹⁰.

210. Nicméně ve výše uvedeném rozsudku BAT¹¹¹ Soudní dvůr připustil, že v rámci soudní kontroly, která má ověřit, že zásada proporcionality nebyla porušena, „je třeba přiznat zákonodárci Společenství v oblasti, jako je ta, jež je předmětem tohoto řízení, širokou posuzovací pravomoc, jež předpokládá na jeho straně volby politické, ekonomické a sociální povahy a v jejímž rámci má provést komplexní posouzení, [takže] může být legalita takového opatření dotčena pouze zjevnou nevhodností opatření přijatého v této oblasti ve vztahu k cíli, který chce příslušný orgán sledovat“.

211. To, co platí v oblasti výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků, na niž míří tento rozsudek, platí podle mého názoru rovněž a nezbytně v oblasti reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s týmiž výrobky, zahrnuté články 3 a 4 napadené směrnice.

110 — Viz zejména rozsudky ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další (C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 13); ze dne 5. října 1994, Crispolti a další (C-133/93, C-300/93 a C-362/93, Recueil, s. I-4863, bod 41), a ze dne 5. května 1998, National Farmers' Union a další (C-157/96, Recueil, s. I-2211, bod 60).

111 — Bod 123. Pokud jde o další oblasti, viz zejména rozsudky ze dne 12. listopadu 1996, Spojené království v. Rada (C-84/94, Recueil, s. I-5755, bod 58); ze dne 13. května 1997, Německo v. Parlament a Rada (C-233/94, Recueil, s. I-2405, body 55 a 56), jakož i výše uvedený rozsudek National Farmers' Union a další (bod 61).

212. Ačkoli je totiž obecně přijímáno, že tyto formy propagace tabákových výrobků mají vliv na jejich spotřebu, za současného stavu poznání není jednoduché přesně změřit skutečný nebo možný dopad takových forem reklamy nebo sponzorství a naopak, dopad jejich zákazu v tom nebo tom médiu na úroveň spotřeby dotyčných výrobků¹¹². Jde zde o choulostivou a komplexní otázku, která s sebou ze strany zákonodárce Společenství nese volby politické a zároveň ekonomické a sociální povahy.

213. Podobný postoj zaujal Evropský soud pro lidská práva při přezkumu, zda zásah učiněný do svobody projevu vnitrostátním opatřením, které omezuje reklamu, je přiměřený.

214. Tento soud totiž sice připustil, že svoboda projevu zaručená článkem 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) neexistuje pouze ve prospěch některých kategorií informací, myšlenek nebo způsobů projevů, které jsou součástí debat obecného zájmu (politické, vědecké, umělecké nebo

náboženské povahy), ale prospívá rovněž sdělením majícím komerční charakter¹¹³, Soud nicméně vyhradil pro existující vnitrostátní opatření méně přísnou kontrolu přiměřenosti z toho důvodu, že pro určení, zda takové zasahování do svobody projevu odpovídá přiměřeně „naléhavé společenské potřebě“, se jeví prostor pro uvážení vnitrostátních orgánů „v oblasti obchodu nezbytný, zvláště v oblasti tak komplexní a proměnlivé jako v oblasti reklamy“¹¹⁴.

215. Dodávám, že tomu tak je tím spíše, když vnitrostátní opatření této povahy odpovídá takové naléhavé společenské potřebě, jako je ochrana veřejného zdraví. Jak totiž Soudní dvůr zdůraznil ve výše uvedeném rozsudku Karner, „[p]odle ustálené judikatury je posuzovací pravomoc, jíž disponují příslušné orgány, pokud jde o otázku určení, kde se nachází patřičná rovnováha mezi svobodou projevu [a cíli obecného zájmu uvedenými v čl. 10 odst. 2 EÚLP], pro-

112 — Viz v tomto smyslu zpráva vypracovaná Světovou bankou v roce 1999 nazvaná „Maîtriser l'épidémie, l'État et les aspects économiques de la lutte contre le tabagisme“ (s. 52 až 55), jakož i dílo R. Roemera, *L'action législative contre l'épidémie mondiale du tabagisme*, druhé vydání, WHO, Ženeva (s. 25–30).

113 — Viz zejména ESLP, rozsudky markt internVerlag GmbH a Klaus Beerlmann proti Spolkové republice Německo ze dne 20. listopadu 1989 (série A č. 165, § 25 a 26); Groppera Radio AG a další proti Švýcarsku ze dne 28. března 1990 (série A č. 173, § 54 a 55); Casado Coca proti Španělsku ze dne 23. února 1994 (série A č. 285, § 35) a Jacobowski proti Německu ze dne 23. června 1994 (série A č. 291-A, § 25).

114 — Viz zejména výše uvedený rozsudek Casado Coca proti Španělsku (§ 50), jakož i rozsudky VGT Verein gegen Tierfabriken proti Švýcarsku ze dne 28. června 2001 (*Šbírka rozsudků a rozhodnutí* 2001-VI, § 66 až 69) a Demuth proti Švýcarsku ze dne 5. listopadu 2002 (*Šbírka rozsudků a rozhodnutí* 2002-IX, § 42). Soudní dvůr zmínil tuto judikaturu v rozsudku ze dne 23. října 2003, RTI Television (C-245/01, Recueil, s. I-12489, bod 73), jakož i ve výše uvedeném rozsudku Karner (bod 51).

měnlivá pro každý z těchto cílů odůvodňujících omezení tohoto práva a podle povahy dotčených činností“¹¹⁵. Vyvozují z toho, že kontrola přiměřenosti vnitrostátní právní úpravy v oblasti reklamy musí být obzvláště omezená, když cíl sledovaný touto právní úpravou spočívá v ochraně veřejného zdraví, a ne pouze v ochraně pověsti nebo práv jiné osoby¹¹⁶.

videl použitelných na reklamu na tabákové výrobky a sponzorství související s tabákovými výrobky odstranění překážek obchodu, vyplývajících z existujících nebo možných rozdílů ve vnitrostátních právních úpravách v dané oblasti, které brání vytvoření nebo fungování vnitřního trhu. Mimoto z třetího bodu odůvodnění směrnice vyplývá, že v rámci uskutečňování takového cíle vycházejí v souladu s čl. 95 odst. 3 ES orgány Společenství z vysoké úrovně ochrany v oblasti zdraví.

216. Ve světle těchto úvah je třeba určit, zda na zákazy reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky stanovené v člancích 3 a 4 napadené směrnice musí být pohlíženo jako na rozumně přiměřené, nebo zjevně nepřiměřené z hlediska cíle sledovaného uvedenou směrnicí.

218. Podle mého názoru zákazy reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky, stanovené v člancích 3 a 4 napadené směrnice, mohou uskutečnit takový cíl a zjevně nepřekračují to, co je nezbytné pro jeho dosažení.

217. Jak jsem již uvedl¹¹⁷, cílem napadené směrnice je prostřednictvím sblížení pra-

219. Pokud jde nejprve o čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, nezdá se totiž, že by zákonodárce Společenství překročil meze své posuzovací pravomoci, když se domníval, že zákaz takové reklamy v tištěných médiích, včetně těch, která mohou být vydávána především v místním nákladu, a ne výlučně přeshraničním, mohou přispívat významným způsobem k odstranění překážek obchodu, jakož i omezení nadměrného kouření.

115 — Bod 51.

116 — Tento cíl ochrany pověsti a práv jiné osoby (rovněž uvedený v čl. 10 odst. 2 EÚLP jako umožňující odůvodnit omezení svobody projevu) je na počátku většiny vnitrostátních opatření v oblasti reklamy, která byla zpochybněna u Evropského soudu pro lidská práva z důvodu zásahu do svobody projevu.

117 — Viz úvahy autora tohoto stanoviska, pokud jde o první a druhý žalobní důvod.

220. Omezit dotčený zákaz reklamy pouze na publikace, které jsou šířeny přeshraničně mezi členskými státy, by bylo v rozporu jak s požadavky právní jistoty, tak s cílem napadené směrnice, který spočívá, to zdůrazňují, v učinění oběhu výrobků a služeb na vnitřním trhu plynulejším při současném zajištění vysoké úrovně ochrany veřejného zdraví¹¹⁸.

222. Z toho podle mého názoru vyplývá, že na zákaz reklamy na tabákové výrobky, stanovený v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, nelze pohlížet jako na zjevně nepřiměřený.

221. Ve skutečnosti měl zákonodárce Společenství dobré důvody domnívat se, že takové omezení zákazu, stanovené v čl. 3 odst. 1 napadené směrnice, je zjevně nedostatečné, ba dokonce nemá žádný smysl pro ochranu veřejného zdraví. Mnoho studií uskutečněných uznávanými pozorovateli již totiž jasně ukázalo (před přijetím uvedené směrnice), že neucelený nebo zlomkový zákaz reklamy na tabákové výrobky má velmi malý dopad na spotřebu tabáku, protože takové opatření nevyhnutelně vede k přemístění reklamy do jiných médií (nepodléhajících tomuto zakazu), takže vystavení obyvatelstva reklamě zůstává značné, zatímco její obecný zákaz v médiích by měl velmi pravděpodobně významný vliv na obecnou úroveň spotřeby a nadměrné kouření¹¹⁹.

223. Tentýž závěr je nutný v případě zákazu reklamy na tabákové výrobky ve službách informační společnosti a v rozhlase, stanoveného v čl. 3 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 této směrnice.

224. Je tomu tak tím spíše, že, jak zdůrazňuje šestý bod odůvodnění uvedené směrnice, tato média jsou svou povahou přeshraniční a jsou, stejně jako televize, zvláště přitažlivá pro mladé lidi. Ti představují přednostní cíl pro inzerenty z důvodu své přirozené ovlivnitelnosti a sklonu být závislími na tabákových výrobcích déle než starší osoby. Z toho vyplývá, že zákaz reklamy na uvedené výrobky v těchto médiích, stejně jako zákaz stanovený v článku 13 směrnice TVBH, není nijak nepřiměřený. Ostatně, pokud jde konkrétněji o zákaz týkající se služeb informační společnosti, je nutno uznat, že je takové opatření v současném kontextu konvergence médií nezbytné, aby bylo zabráněno obcházení zákazu, který je použitelný pro tištěná média a rozhlasové programy.

118 — Viz předešlé úvahy autora tohoto stanoviska v bodě 171 tohoto stanoviska.

119 — Viz v tomto smyslu zpráva a dílo, které již autor tohoto stanoviska uvedl v poznámce pod čarou č. 112, jakož i body 161 až 163 stanoviska generálního advokáta Fennellyho k věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek ze dne 5. října 2000, Německo v. Parlament a Rada.

225. Pokud jde o zákaz sponzorství rozhlasových programů subjektů trhu s tabákovými výrobky, stanovený v čl. 4 odst. 2 napadené směrnice, je sice pravda, že na první pohled si lze klást otázku, zda takový zákaz může mít z hlediska úrovně spotřeby těchto výrobků tytéž účinky, jako jsou účinky spojené s reklamou na uvedené výrobky, to však podle mého názoru nemění nic na tom, že zákonodárce Společenství nepřekročil meze své posuzovací pravomoci, když se domníval, jak to naznačuje pátý bod odůvodnění této směrnice, že zákaz takového sponzorství přirozeně navazuje na zákaz dotyčné reklamy. Ostatně čl. 17 odst. 2 směrnice TVBH (přijaté před napadenou směrnicí) stanoví, skoro týmiž slovy, že „[t]elevizní pořady nesmějí být sponzorovány podniky, jejichž hlavním předmětem činnosti je výroba nebo prodej cigaret nebo tabákových výrobků“. Tato ustanovení o sponzorství televizních pořadů mě utvrzují v myšlence, že zákaz stanovený v čl. 4 odst. 2 napadené směrnice, týkající se sponzorství rozhlasových pořadů, není zjevně nepřiměřený.

226. Podle mého názoru tedy žádný ze zákazů stanovených v člancích 3 a 4 této směrnice zjevně nepřekračuje to, co je nezbytné pro dosažení cílů sledovaných uvedenou směrnicí, takže žalobní důvod

vycházející z údajného porušení zásady proporcionality musí být zamítnut.

227. Tento závěr nelze zpochybnit tezí, podle níž dotčená opatření zákazu tím, že zbaví vydavatele tisku značných příjmů z reklamy, s sebou nese citelné snížení vydavatelské kapacity, ba i uzavření některých vydavatelství, což přispívá významným způsobem k oslabení plurality tisku, a v důsledku toho svobody projevu. I za předpokladu, že tato opatření mohou vést k takovým extrémům, se totiž ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva domnívám, že zákonodárce Společenství nepřekročil meze posuzovací pravomoci, která je mu vyhrazena, pokud jde o právní úpravu v tak komplexní a proměnlivé oblasti, jako je reklama a sponzorství, která v rámci uskutečňování vnitřního trhu odpovídá takové naléhavé společenské potřebě, jako je ochrana veřejného zdraví, krom toho na vysoké úrovni.

228. Docházím na základě toho k závěru, že tento poslední žalobní důvod vycházející z údajného porušení zásady proporcionality, jakož i žaloba jako celek, musí být zamítnuty.

V – Závěry

229. Vzhledem ke všem těmto úvahám navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že:

- „1) žaloba se zamítá,
- 2) Spolkové republice Německo se ukládá náhrada nákladů řízení,
- 3) Francouzská republika, Španělské království, Finská republika a Komise Evropských společenství ponесou vlastní náklady.“